

STAN SANITARNY POWIATU PROSZOWICKIEGO 2018

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
w Proszowicach

SPIS TREŚCI

1 OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA POWIATU	5
2 OCENA SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ	6
2.1. CHOROBY ZAKAŻNE	7
2.1.1. <i>Choroby zakaźne przenoszone drogą pokarmową</i>	9
2.1.2 <i>Choroby zakaźne, którym zapobiega się poprzez szczepienia</i>	10
2.1.3 <i>Ostre infekcje dróg oddechowych, w tym grypa i infekcje grypopodobne</i>	14
2.1.4 <i>Choroby przenoszone przez wektory i inne choroby odzwierzęce</i>	16
2.1.5 <i>Gruźlica</i>	16
2.1.6 <i>Działania przeciwepidemiczne</i>	17
2.2 NADZÓR NAD SZCZEPIENIAMI OCHRONNYMI	18
3 NADZÓR SANITARNY NAD PODMIOTAMI LECZNICZYMI	21
4 NADZÓR SANITARNY NAD OBIEKTAMI ŻYWNOŚCIOWO - ŻYWIENIOWYMI	22
4.1 OGÓLNA OCENA OBIEKTÓW ŻYWNOŚCI I ŻYWIENIA	23
4.2 OCENA JAKOŚCI ZDROWOTNEJ ŚRODKÓW SPOŻYWCZYCH ORAZ MATERIAŁÓW I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOŚCIĄ	24
4.3 WSPÓŁPRACA Z INNYMI INSTYTUCJAMI	25
4.4 OBOWIĄZEK REJESTRACJI DZIAŁALNOŚCI ROLNICZEJ	26
5 NADZÓR NAD JAKOŚCIĄ WODY	29
5.1. WODA PITNA	30
5.2 ZAOPATRZENIE LUDNOŚCI W WODĘ	31
5.3 PRZEKROCZENIA WSKAŹNIKÓW MIKROBIOLOGICZNYCH I PARAMETRÓW FIZYKOCHEMICZNYCH	32
6 NADZÓR NAD OBIEKTAMI UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ	34
6.1 GRUPY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ	35
6.2 STAN SANITARNY OBIEKTÓW	36
6.3 KRYTA PŁYWALNIA - BASEN	36
7 WARUNKI SANITARNO-HIGIENICZNE ŚRODOWISKA PRACY	38
7.1 WARUNKI ŚRODOWISKA PRACY	39
7.2 ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA PRACY	40
7.3 CHOROBY ZAWODOWE	41
7.4 ŚRODKI ZASTĘPCZE	42
8 NADZÓR ZAPOBIEGAWCZY	43
9 WARUNKI SANITARNE W PLACÓWKACH OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZYCH	46

Stan sanitarny powiatu proszowickiego w 2018 roku

9.1	STAN SANITARNO-TECHNICZNY OBIEKTÓW.....	47
10	ZDROWIE PUBLICZNE I PROMOCJA ZDROWIA.....	48
11	AKTUALIZACJA AKTÓW PRAWNYCH W 2018 ROKU	53

Stan sanitarny powiatu proszowickiego w 2018 roku

Szanowni Państwo,

Pierwszy raport o stanie sanitarnym i sytuacji epidemiologicznej powiatu proszowickiego, w obecnej formie, opracowany został za rok 2014. Wszystkie kolejne raporty opublikowane zostały na stronie psseproszowice.wsse.krakow.pl.

Gorąco zachęcam do zapoznania się z zamieszczonymi tam danymi oraz publikowanymi na bieżąco na stronie internetowej informacjami istotnymi dla mieszkańców powiatu.

Niniejszy raport przybliży Państwu działania podejmowane przez Państwową Inspekcję Sanitarną w 2018 roku w zakresie promocji i ochrony zdrowia publicznego oraz bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego.

W prezentowanym Państwu opracowaniu oprócz danych statystycznych zawarte są aktualne wytyczne dot. zagadnień szeroko rozumianego zdrowia publicznego.

Ponadto mogą zapoznać się Państwo ze zmianami, które zaszły w przepisach prawnych w 2018 roku. Ujęte zostały akty prawne dotyczące zagadnień pozostających w zakresie kompetencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

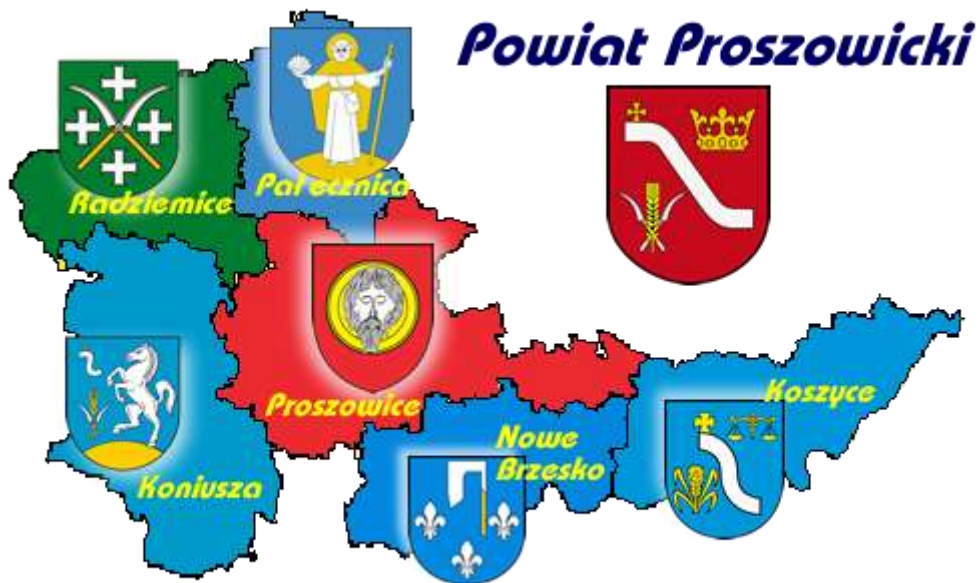
Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny w Proszowicach

mgj inż. Katarzyna Bandoła

ROZDZIAŁ 1

1 OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Powiat proszowicki tworzy 6 gmin: miejsko-wiejska Proszowice, Nowe Brzesko oraz Koszyce, 3 gminy wiejskie: Koniusza, Pałecznica i Radziemice. Koszyce, z dniem 1 stycznia 2019r. odzyskały status miasta zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 25 lipca 2018 r. w sprawie ustalenia granic niektórych gmin i miast oraz nadania niektórym miejscowościom statusu miasta. Powiat proszowicki zajmuje powierzchnię 414,6 km² i jest terenem typowo rolniczym. Liczba mieszkańców powiatu w czerwcu 2018r. wynosiła 43 612 osób (za Urzędem Statystycznym w Krakowie)

Ludność	Ludność	Przyrost naturalny
Stan na 30.06.2017r.	Stan na 30.06.2018r.	
43 595	43 612	+ 17

ROZDZIAŁ 2

2 OCENA SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ

- **Choroby zakaźne**
- **Nadzór nad szczepieniami ochronnymi**

Stan sanitarny powiatu proszowickiego w 2018 roku

2.1. CHOROBY ZAKAŻNE

Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych oceniana jest na podstawie zgłoszeń podejrzeń i zachorowań na choroby zakaźne i zakażenia raportowanych przez lekarzy, a także na podstawie zgłoszeń biologicznych czynników chorobotwórczych raportowanych przez kierowników laboratoriów mikrobiologicznych. Dane te są rejestrowane, analizowane i przekazywane do Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Krakowie w postaci sprawozdań MZ-55, MZ-56, MZ-57 oraz MZ-58.

Do wyliczenia współczynników zapadalności przyjęto liczbę ludności w powiecie proszowickim (wg GUS) na dzień 30.06.2018 roku wynoszącą 43 612 osób oraz w województwie małopolskim 3 395 663 osoby.

Dane epidemiologiczne dotyczące występowania chorób zakaźnych w powiecie proszowickim w latach 2014-2018 wraz z wyliczeniem zapadalności dla powiatu i Małopolski na rok 2018 przedstawiają tabele 1 i 2.

Tabela 1. Wybrane choroby zakaźne w powiecie proszowickim w latach 2014-2018

jednostki chorobowe	liczba zachorowań				
	2014	2015	2016	2017	2018
wirusowe zapalenie wątroby typu B (ostre i przewlekłe)	0	1	0	1	0
wirusowe zapalenie wątroby typu A	0	0	0	4	0
zakażenia HCV	0	1	4	0	0
bakteryjne zatrucia pokarmowe ogółem	18	11	8	9	10
w tym: salmonelozowe	18	11	8	9	10
gronkowcowe	0	0	0	0	0
jadem kiełbasianym	0	0	0	0	0
inne określone i nieokreślone	0	0	0	0	0
lamblioza	1	0	0	0	0
wirusowe zakażenia jelitowe ogółem	38	30	61	45	61
w tym: rotawirusowe	35	20	42	32	27
norowirusowe	0	2	0	3	13
inne i nieokreślone	3	8	19	10	21
Inne bakteryjne zakażenia jelitowe	9	28	42	32	32
Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu	116	118	127	87	142
biegunki u dzieci do 2 lat ogółem	50	55	51	49	49
w tym: bakteryjne	1	0	0	0	0
wirusowe	12	12	18	18	18
o etiologii nieokreślonej	37	43	33	31	31
krztusiec	1	3	8	7	3
odra	0	0	0	0	0
świnka	5	0	3	3	2
różyczka	12	0	1	0	0
tężec	0	0	0	0	0
ostre porażenia wiotkie	0	0	0	0	0
ospa wietrzna	346	424	144	325	353

Stan sanitarny powiatu proszowickiego w 2018 roku

infekcje grypopodobne i grypa	20 966	26 476	27 669	26 516	25 739
zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych wirusowe	2	0	0	0	0
zapalenia mózgu wirusowe i nieokreślone	2	0	0	1	1
w tym: zapalenie mózgu odkleszczowe	0	0	0	0	0
inwazyjna choroba meningokokowa ogółem	0	0	0	0	0
w tym: - zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych			0		0
- posocznica			1		0
inwazyjna choroba wywołana przez <i>Streptococcus pneumoniae</i> ogółem	0	1	1	0	0
w tym: - zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych i/lub mózgu		0	0		0
- posocznica		0	1		0
inne bakteryjne zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych	1	1	0	0	0
zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych nieokreślone	1	1	1	0	0
płonica	5	10	16	13	26
róża	17	12	9	6	17
borelioza	5	1	1	10	3
gruźlica	5	12	7	10	9
kiła	1	3	2	0	0
rzeżączka	0	0	0	1	1
narażenie na wściekliznę*	19	22	15	10	5

* pokąsania, po których podjęto szczepienia przeciw wściekliznie

Tabela 2. Liczba zachorowań oraz zapadalność (na 100 tys. mieszkańców) na wybrane choroby zakaźne w powiecie proszowickim i w województwie małopolskim w 2018 r.

jednostki chorobowe	Województwo małopolskie		Powiat proszowicki	
	liczba zachorowań	zapadalność na 100 000	liczba zachorowań	zapadalność na 100 000
Ostre infekcje układu oddechowego w tym grypa - ogółem	519932	15311,6	25703	58935,6
Ospa wietrzna	14497	426,9	353	809,4
Różyczka	38	1,1	0	0
Biegunki u dzieci do 2 lat ogółem*	2327	327,9	49	339,8
Płonica	2362	69,5	26	59,6
Borelioza	3640	107,2	3	6,8
Narażenie na wściekliznę**	972	28,6	5	11,4
Salmonelozy	1179	34,7	10	22,93
WZW A	55	1,6	0	0
Róża	636	18,7	17	38,9
Świnka	165	4,8	2	4,5
Krztusiec	140	4,1	3	6,8

*liczba dzieci w rocznikach 0 do 3 – 1 442 (powiat proszowicki 2016, 2017, cały rocznik 2018), 111 337 (województwo małopolskie, dane pozyskane z GUS na dzień 30.06.2018r.) zapadalność na 10 000

** pokąsania, po których podjęto szczepienia przeciw wściekliznie

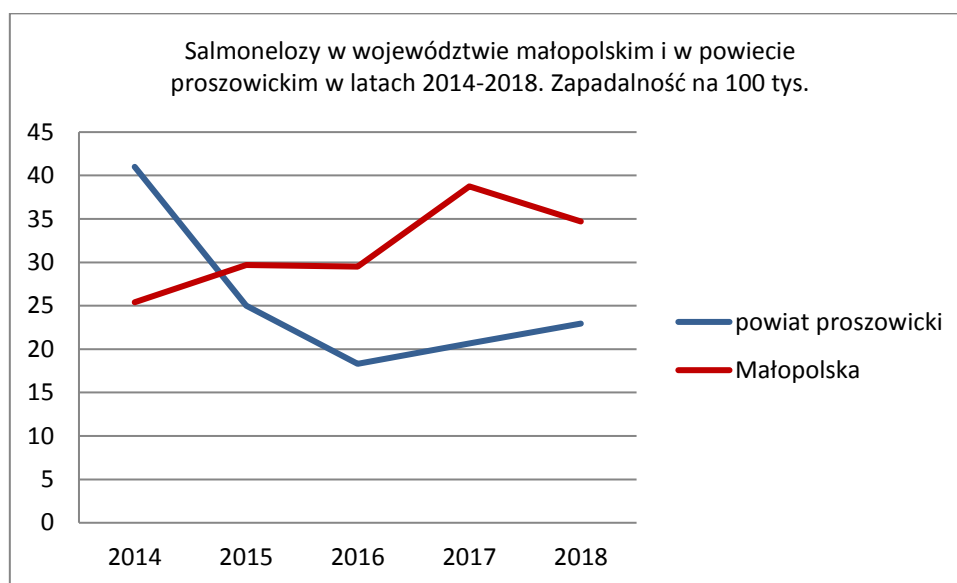
2.1.1. CHOROBY ZAKAŻNE PRZENOSZONE DROGĄ POKARMOWĄ

BAKTERYJNE I WIRUSOWE ZATRUCIA I ZAKAŻENIA POKARMOWE I JELITOWE

W 2018 roku na terenie powiatu proszowickiego odnotowano 10 przypadków bakteryjnych zatruc pokarmowych.

Liczba zarejestrowanych zatruc pokarmowych wywołanych przez pałeczki *Salmonella* w przeliczeniu na 100 tys. mieszkańców wyniosła 22,9 i była zdecydowanie niższa od zanotowanej w Małopolsce (34,7).

Wykres 1. Salmonelozy w województwie małopolskim i w powiecie proszowickim w latach 2014-2018

W powiecie proszowickim nie zarejestrowano zbiorowego zatrucia odzwierzęcymi pałeczkami *Salmonella*.

W 2018 r. zanotowano 10 przypadków zachorowań, z czego w 6 przypadkach wyizolowanym typem serologicznym była *Salmonella Enteritidis*, w kolejnych 2 przypadkach *Salmonella* z grupy D oraz po 1 przypadku *Salmonelli* z grupy B i E.

Wg informacji zawartej w opracowaniu „Stan Sanitarny województwa małopolskiego w 2017 roku”:

Współczynnik zapadalności dotyczący zatruc pokarmowych wywołanych przez pałeczki *Salmonella* wynosił w 2017 r. 38,13/100 tys. i był na poziomie wyższym od notowanego w tym okresie w Polsce (25,27/100 tys.). Niezmiennie najczęściej izolowanym od chorych z salmonellozą typem serologicznym była *Salmonella Enteritidis* – 1 149 przypadków zachorowań, tj. 88% wszystkich zachorowań (2016 r. – 845 przypadków, tj. 82,6%, 2015 r. – 940 przypadków, tj. 94 %). Wysoki odsetek, tj. 53,96% (2016 r. – 67,55%; 2015 r. – 64,6%) osób hospitalizowanych z powodu salmonelozy świadczy o wykonywaniu badań diagnostycznych w tym kierunku głównie u pacjentów leczonych szpitalnie. Tym samym wskazuje to na znaczne niedoszacowanie danych dotyczących salmoneloz. Nieżyty żołądkowo-jelitowe o lżejszym przebiegu, niewymagające hospitalizacji w większości nie są diagnozowane i takie przypadki zgłaszane są jako zatrucia o etiologii nieokreślonej, albo w ogóle nie są zgłaszane. W ocenie rozpowszechnienia salmoneloz nie uwzględniono bezobjawowego nosicielstwa pałeczek *Salmonella* wykrywanego podczas badań dla celów sanitarno-epidemiologicznych oraz w trakcie dochodzeń epidemiologicznych w ogniskach zachorowania zbiorowego.

Stan sanitarny powiatu proszowickiego w 2018 roku

W powiecie proszowickim na 10 zachorowań na salmonelozę 9 osób było hospitalizowanych.

Po kilkuletnim wzroście liczby przypadków biegunek i zapaleń żołądkowo-jelitowych o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu w 2017 r. zanotowano gwałtowny spadek zachorowań. W 2014 roku stwierdzono 116 zachorowań, w roku 2015 – 118, w 2016 – 127, a w 2017 r. – 87. W 2018 r. odnotowano 1,5-krotny wzrost zachorowań w porównaniu do roku ubiegłego – 142 zachorowania. Zanotowano ponadto mniejszą liczbę zachorowań na bakteryjne zakażenie jelitowe (z 28 w 2015 roku, 42 w 2016 do 32 w 2017 r. i 2018 r.). W 2018 roku zgłoszono łącznie 61 wirusowych zakażeń jelitowych, w tym 27 o etiologii wirusowej – rotawirusowe (spadek z 32 w 2017 r.). W roku sprawozdawczym zgłoszono 49 zespołów biegunkowych u dzieci do lat 2.

OGNISKA CHORÓB PRZENOSZONYCH DROGĄ POKARMOWĄ

W 2018 r. na terenie powiatu proszowickiego nie zarejestrowano podobnie jak w roku poprzednim zbiorowego zatrucia i zakażenia pokarmowego.

2.1.2 CHOROBY ZAKAŹNE, KTÓRYM ZAPOBIEGA SIĘ POPRZEC SZCZEPIENIA

KRZTUSIEC

Krztusiec to ostra choroba zakaźna wywołana przez pałeczkę krztuśca. Zakaźność jest wysoka, a ryzyko zachorowania zależy od bliskości i częstości kontaktu z chorym. W powiecie proszowickim w 2018 r. zarejestrowano niemal dwukrotny spadek zachorowań na krztusiec w porównaniu do 2017 r. z 7 przypadków odnotowanych w 2017 r. do 3 przypadków zarejestrowanych w 2018 r. W 2016 roku zgłoszono 8 przypadków zachorowania na tę chorobę. Roczna zapadalność na 100 tys. mieszkańców dla powiatu proszowickiego w 2018 r. wynosiła 6,8 a dla Małopolski wynosiła 4,1.

ODRA

Odra jest wysoce zakaźną chorobą wirusową, która dotyka głównie dzieci. Wirus odry przenoszony jest drogą kropelkową z nosa, jamy ustnej lub gardła zakażonych osób, a także przez kontakt z zakaźnymi wydzielinami (np. wydzielina z dróg oddechowych). Jedynym źródłem zakażenia jest chory człowiek. Wirus bardzo łatwo szerzy się wśród niezaszczepionych osób, dlatego wprowadzenie w 1975 r. szczepień przeciwko odrze, spowodowało znaczny spadek zachorowań na tę chorobę.

Rok 2018 był kolejnym z rzędu, w którym stwierdzono zwiększoną zapadalność na odrę. Zachorowania miały miejsce w Belgii, Bułgarii, Finlandii, Niemczech, Włoszech, Grecji, Szwecji, Luksemburgu, Szwajcarii, Francji, Danii, Czechach, Rumunii, Hiszpanii, Holandii, Norwegii, Wielkiej Brytanii, Polsce, Serbii, Słowacji, Irlandii, Austrii, Białorusi, Gruzji, Izraelu na terenie Węgier, Litwy, Łotwy, Ukrainy i Rosji. W 2018 r. na terenie Unii Europejskiej (UE) najwięcej przypadków zachorowań na odrę zarejestrowano w Rumunii (ponad 5 tys. przypadków), Francji (około 3 tys.), we Włoszech (około 2,5 tys.), Grecji (ponad 2 tys.).

W 2018 r. na terenie UE odnotowano także 35 zgonów z powodu odry.

W krajach spoza UE najwięcej zachorowań odnotowuje: Ukraina - w 2018 r. odnotowano ponad 54 tys. zachorowań, Serbia (5 783), Rosja (ponad 3 tys.), Gruzja (1 400), Izrael (2 300), Białoruś (254).

W innych regionach świata również stwierdzano zachorowania. Na Madagaskarze stwierdzono 19 539 zachorowań, odnotowano ognisko odry na Mauritiusie (1 344 zachorowania oraz w Tajlandii (ponad 17 tys.). W regionie Ameryk potwierdzone przypadki i ogniska zachorowań na odrę wystąpiły w: Brazylii (2 801), Wenezueli (5 525), Kolumbii, Meksyku, Ekwadorze, Gwatemali, Argentynie, Peru, Antigua i Barbuda, Kanadzie i Stanach

Stan sanitarny powiatu proszowickiego w 2018 roku

Zjednoczonych Ameryki (aktualnie stan Nowy York). Łącznie dla regionu w 2018 r. do dnia 27 października 2018r. – 8 471 przypadków.

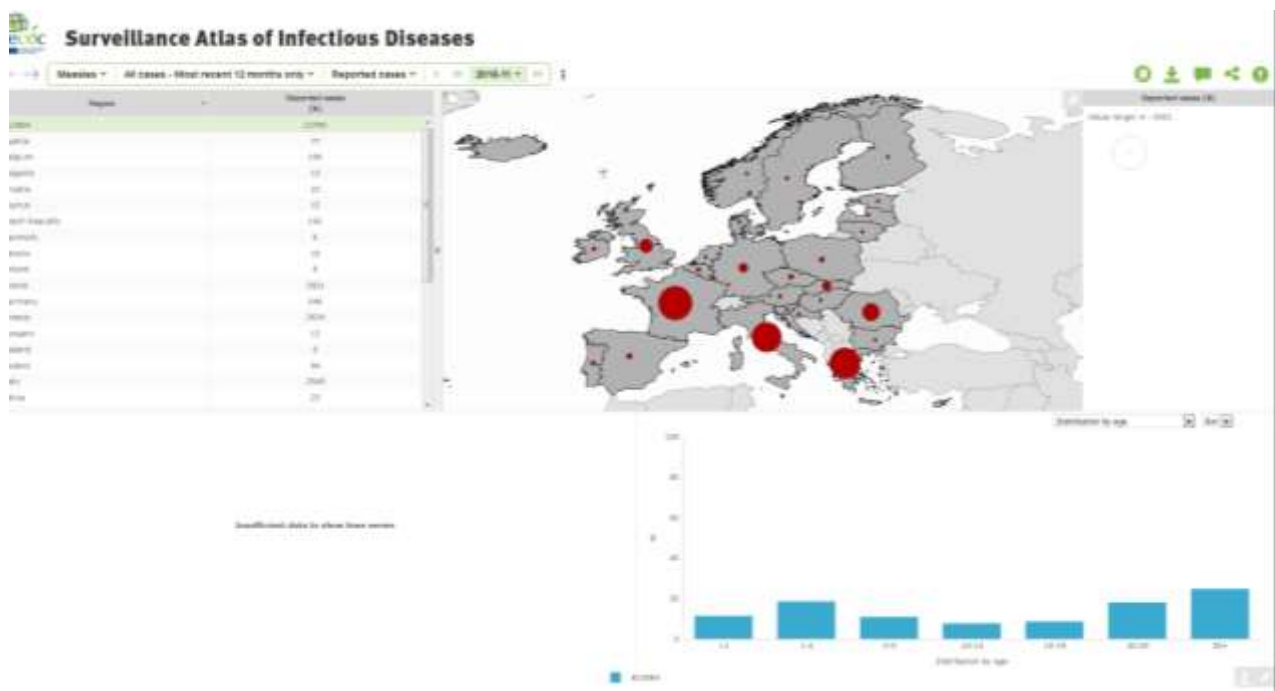
W Polsce liczba zachorowań była ponad 5-krotnie wyższa w porównaniu do poprzedniego roku. W 2017 stwierdzono 63 przypadki, w 2018 było ich 339.

W Małopolsce w 2018 r. stwierdzono 9 przypadków zachorowań na odrę w tym: 2 przypadki możliwe i 7 przypadków potwierdzonych (wg Definicji przypadków chorób zakaźnych na potrzeby nadzoru epidemiologicznego). W powiecie proszowickim nie stwierdzono ani jednego podejrzenia i zachorowania na tę chorobę.

Biorąc pod uwagę obecną sytuację epidemiologiczną odry w krajach UE/Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG), niepokojącą tendencją uchylania się od szczepień oraz fakt, że poziom zaszczepienia populacji jest nieoptymalny, istnieje wysokie ryzyko ciągłej transmisji wirusa odry w związku z ruchem ludności między państwami członkowskimi UE/EOG i państwami trzecimi.

Szczepienia dają 98-99% gwarancji na uodpornienie się organizmu przeciwko wirusom odry.

Odra jest chorobą objętą przez Światową Organizację Zdrowia (WHO) programem eliminacji, zgodnie z którym wymagane jest utrzymywanie wysokiego poziomu zaszczepienia oraz wykonywanie u osób podejrzanych o zachorowanie badań w kierunku obecności przeciwciał przeciwdrojących w klasie IgM.

<http://atlas.ecdc.europa.eu/public/index.aspx?Dataset=27&HealthTopic=35&GeoResolution=2&TimeResolution=Month&FixDataset=1>

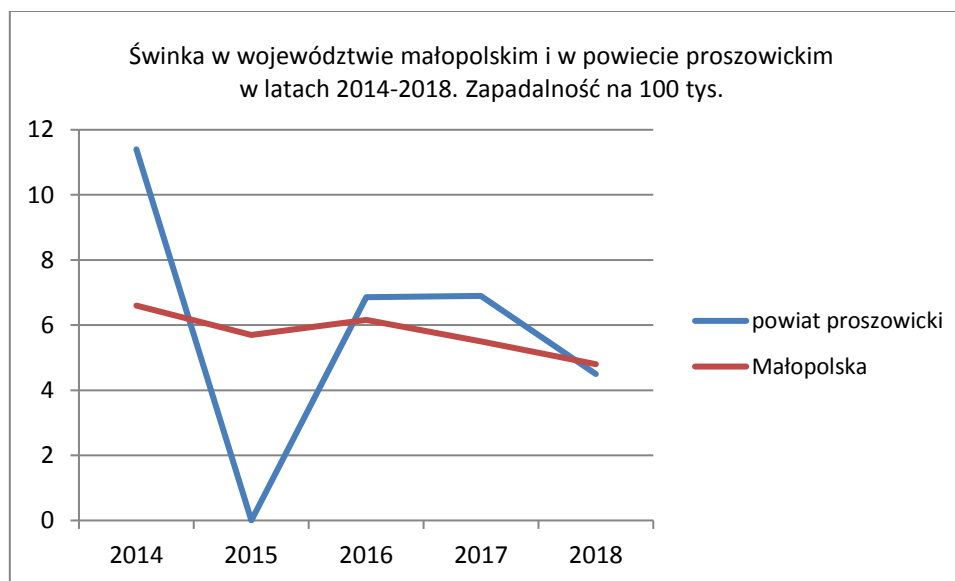

Stan sanitarny powiatu proszowickiego w 2018 roku

ŚWINKA

W 2018 roku podobnie jak w roku ubiegłym w powiecie proszowickim stwierdzono 2 zachorowania na świnkę u osób w wieku 12 i 26 lat.

Wykres 2. Zapadalność na świnkę w województwie małopolskim i w powiecie proszowickim w latach 2014–2018 (na 100 tys. mieszkańców)

RÓŻYCZKA

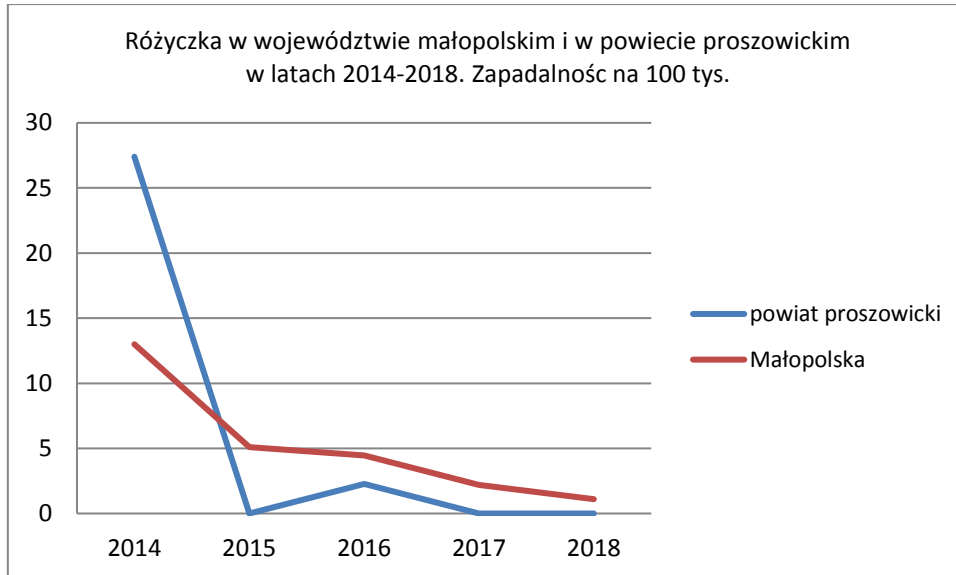
Różyczka to choroba zakaźna wywołwana przez wirusa atakującego drogi oddechowe. Okres inkubacji choroby to około 3 tygodnie. W tym czasie wirus rozprzestrzenia się w węzłach chłonnych. Przebycie różyczki zapewnia odporność do końca życia! Różyczka w ciąży może być groźna dla płodu. Wszystkie kobiety, które nie przeszły różyczki powinny zaszczepić się na nią przed zajściem w ciążę. Objawy: nieznaczna gorączka, wysypka w postaci drobnych rozszarych plamek na ciele. Nie ma swoistego leczenia choroby. Chory powinien pozostać w domu podczas choroby i tydzień po ustąpieniu wysypki. Kobiety w ciąży, które miały kontakt z chorym dzieckiem powinny niezwłocznie zgłosić się do lekarza. Ryzyko wad wrodzonych po zarażeniu się różyczką w pierwszym trymestrze ciąży może powodować nieodwracalne wady wrodzone płodu. Po 20 tygodniu ciąży ryzyko wystąpienia wad wrodzonych spada do zera.

Po epidemicznym wzroście zachorowań na różyczkę, który nastąpił w 2013 roku, w roku 2018 w powiecie proszowickim nie stwierdzono zachorowań. W Małopolsce zapadalność spadła do 1,1 na 100 tys. mieszkańców.

Stan sanitarny powiatu proszowickiego w 2018 roku

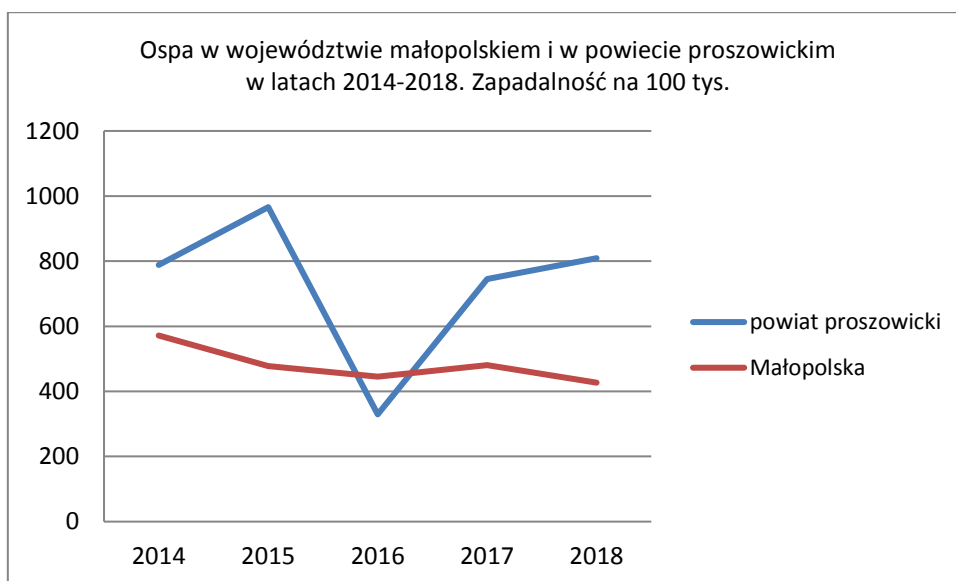
Wykres 3. Zapadalność na różyczkę w województwie małopolskim i w powiecie proszowickim w latach 2014–2018 (na 100 tys. mieszkańców)

OSPA WIETRZNA

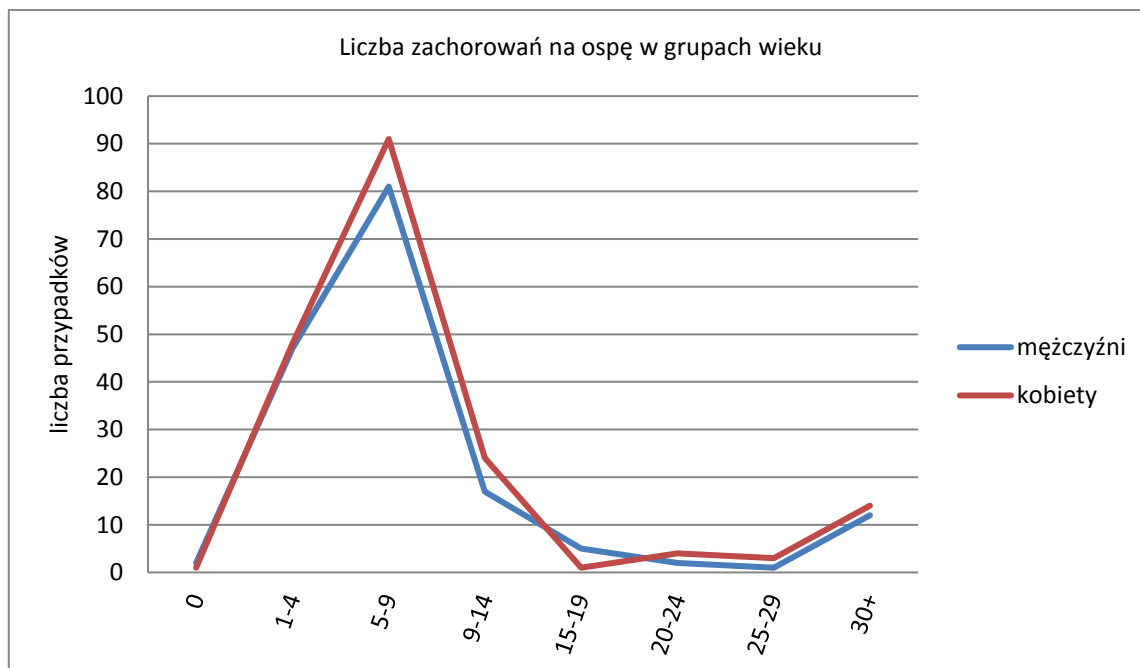
W 2018 roku nastąpił nieznaczny wzrost zachorowań na ospę wietrzną. Z 325 przypadków w 2017 r. do 353 przypadków w 2018 r. Zanotowano dwukrotnie wyższą zapadalność w powiecie proszowickim niż w województwie małopolskim.

Wykres 4. Zapadalność na ospę wietrzną w województwie małopolskim i w powiecie proszowickim w latach 2014–2018 (na 100 tys. mieszkańców)

Wykres 5. Rozkład zachorowań na ospę w powiecie proszowickim w roku 2018 w grupach wiekowych

W 2018 roku w powiecie proszowickim zachorowało 167 mężczyzn i 186 kobiety. Najwięcej zachorowań wystąpiło w grupie dzieci w wieku 5-9 lat. Najstarsza osoba jaka zachorowała mieściła się w przedziale wieku 55-59 lata. Na 353 przypadki zachorowań, 331 dotyczyło osób nieszczepionych. 16 osób nie dysponowało wiedzą w zakresie swojej historii szczepień, pięć poddało się immunizacji 1 dawką szczepionki, a jedna osoba 2 dawkami.

BŁONICA I POLIOMYELITIS

W roku 2018 r. nie stwierdzono przypadków zachorowania na błonicę i poliomyelitis.

Zgodnie z programem WHO dotyczącym eradykacji poliomyelitis, nadzorowi epidemiologicznemu podlegają zachorowania z objawami ostrych porażenia wiotkich u dzieci do lat 15. Według założeń programu występują one w tej grupie wiekowej z częstością około 1 przypadku na 100 tys. dzieci na rok. WHO zaleciło zgłaszanie ostrych porażenia wiotkich jako wskaźnika czułości nadzoru nastawionego na wyszukiwanie przypadków poliomyelitis w okresie działań zmierzających do eradykacji (wykorzenia) tej choroby.

Pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Proszowicach prowadzą w tym zakresie monitoring czynny. W 2018 r. na terenie powiatu proszowickiego nie stwierdzono porażenia wiotkich.

Zgodnie ze strategią Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) zawartą w dokumencie Endgame Strategic Plan 2013 - 2018, do końca 2018 roku przewidziana jest eradykacja zachorowań na poliomyelitis. W maju 2015 roku przyjęto Rezolucję 68 Światowego Zgromadzenia Zdrowia w sprawie poliomyelitis, której jednym z najistotniejszych elementów jest wezwanie krajów członkowskich WHO do wycofania z użytku trójwalentnej żywej szczepionki doustnej przeciw poliomyelitis tOPV i zastąpienie jej szczepionką dwuwalentną bOPV lub rezygnacja ze szczepień szczepionką żywą na rzecz szczepionki inaktywowanej IPV, co stanowi jeden z elementów programu eradykacji poliomyelitis. W związku z tym wskazane jest jednoczesne zaprzestanie stosowania przeprowadzania szczepień atenuowanym szczepem wirusa polio typu 2 i nie wprowadzanie go do środowiska.

Stan sanitarny powiatu proszowickiego w 2018 roku

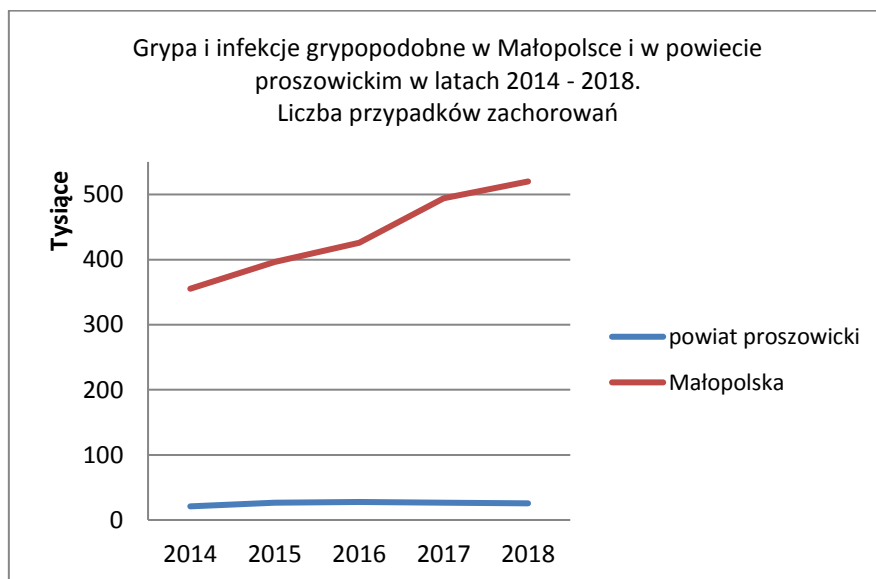
W Polsce w trakcie 2016 roku zaprzestano szczepień szczepionką żywą. Od 1 kwietnia 2016 roku szczepienia przeciwko poliomyelitis wykonywane są wyłącznie z użyciem szczepionki inaktywowanej IPV poliwalentnej (1,2,3 typ wirusa).

Obecnie Europa jest wolna od polio, ale ryzyko zawleczenia zachorowań do regionu jest nadal wysokie. W części krajów europejskich stwierdza się nieoptymalny poziom zaszczepienia, niedobory szczepionek a także słaby nadzór. W Afganistanie i Pakistanie w 2018r. stwierdzono krążenie dzikiego wirusa polio i zachorowania z tym związane, w kilku krajach afrykańskich i Syrii zarejestrowano ogniska zachorowań wywoływanych przez 2 i 3 typ wirusa polio pochodzenia szczepionkowego.

2.1.3 OSTRE INFEKcje DRÓG ODDECHOWYCH, W TYM GRYPA I INFEKcje GRYPOPODOBNE

Grypa jest ostrą chorobą zakaźną układu oddechowego. W 2018 roku współczynnik zapadalności na grypę w powiecie proszowickim uzyskany na podstawie przekazanych przez podmioty lecznicze sprawozdania o zachorowaniach i podejrzeniach na grypę MZ-55 wyniósł 59018,1 (25 703 zachorowań). Podane dane są niedoszacowane, ponieważ duża część pacjentów pozostaje w domu nie zgłaszając się na konsultacje do lekarza.

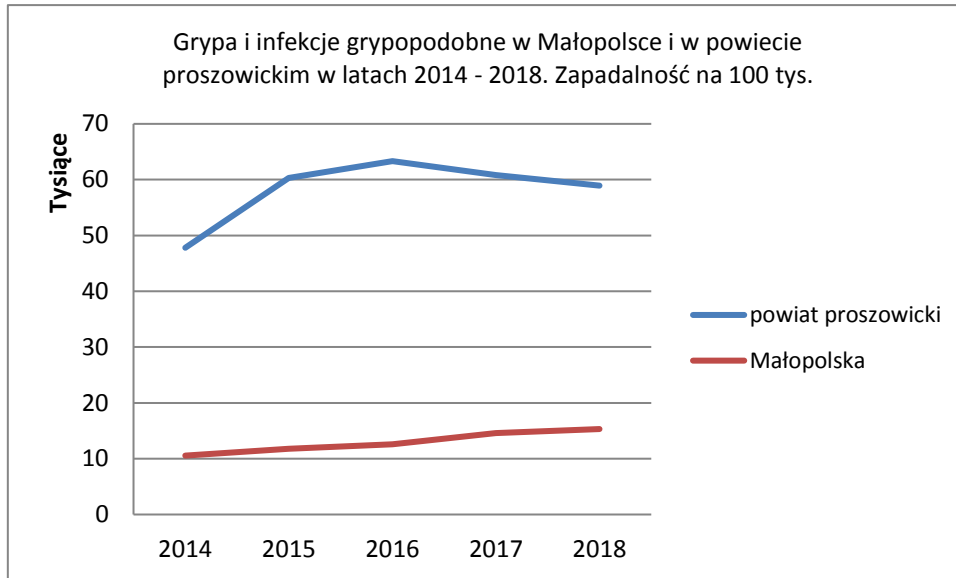
Wykres 6. Liczba zgłoszonych zachorowań dotyczących infekcji dróg oddechowych (w tym grypa i infekcje grypopodobne) w województwie małopolskim i w powiecie proszowickim za lata 2014–2018

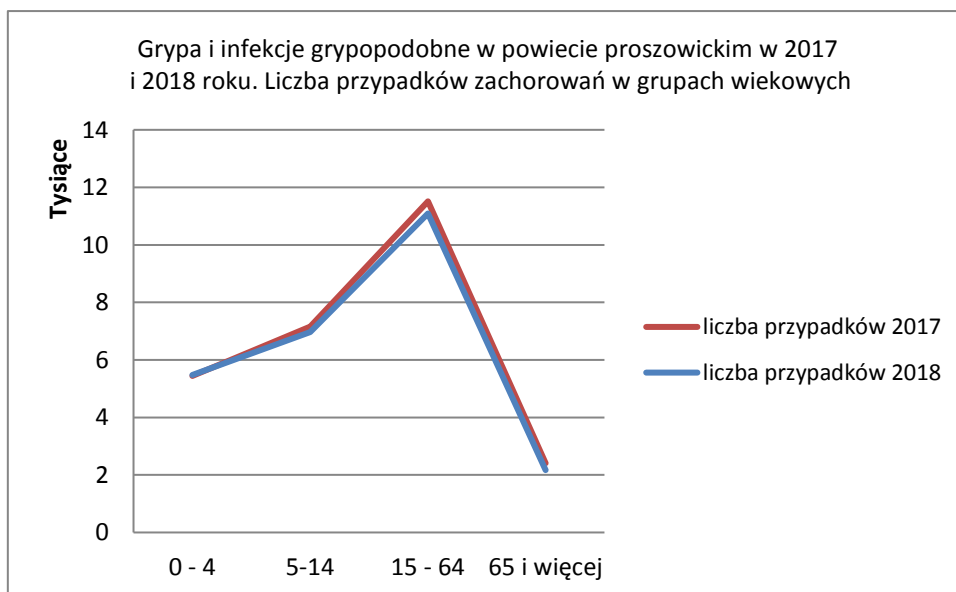
Stan sanitarny powiatu proszowickiego w 2018 roku

Wykres 7. Zapadalność na grypę i infekcje grypopodobne w województwie małopolskim i w powiecie proszowickim za lata 2014–2018

Wśród chorych 58 osób wymagało hospitalizacji. Główną przyczyną skierowania do szpitala były powikłania ze strony układu oddechowego. U 1 osoby odnotowano powikłanie z innej przyczyny - omdlenie. Nie zanotowano zgonu. Najwięcej przypadków zachorowań (11 091) odnotowano wśród osób w wieku 15 do 64 lat.

Wykres 8. Liczba przypadków zachorowań na grypę i podejrzenia grypy z podziałem na grupy wiekowe w latach 2017 i 2018

W 2018 roku zaszczepiło się przeciwko grypie 1 302 osoby, co stanowi 3% populacji powiatu proszowickiego. Wskaźnik ten nadal jest niezadawalający. W 2017 r. odsetek dla Małopolski wyniósł ok. 2,1% populacji.

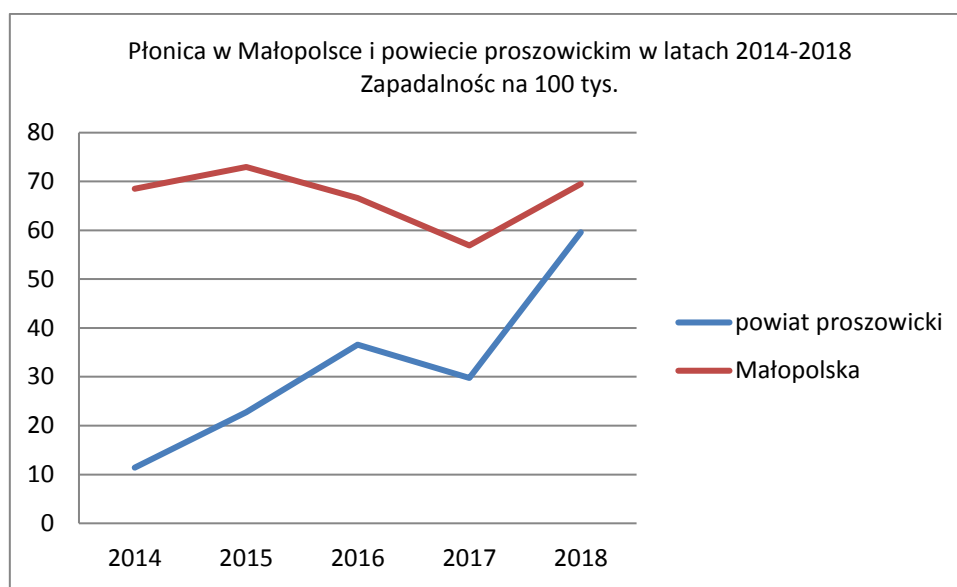

Stan sanitarny powiatu proszowickiego w 2018 roku

PŁONICA

W 2018 roku nastąpił dwukrotny wzrost liczby zarejestrowanych przypadków zachorowań na płonicę z 13 przypadków zarejestrowanych w 2017 r. do 26 przypadków w 2018 r. Zapadalność w powiecie proszowickim odbiega na korzyść powiatu od wyliczonej dla województwa małopolskiego.

Wykres 9. Zapadalność na płonicę w województwie małopolskim i w powiecie proszowickim w latach 2014–2018 (na 100 tys. mieszkańców)

2.1.4 CHOROBY PRZENOSZONE PRZEZ WEKTORY I INNE CHOROBY ODZWIERZĘCE

WŚCIEKLIZNA I PRZYPADKI POKĄSAŃ PRZEZ ZWIERZĘTA

W przypadku wścieklizny zapobieganie zachorowaniom wymaga współdziałania pracowników podmiotów leczniczych, Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz Państwowej Inspekcji Weterynaryjnej. Dzięki masowym szczepieniom zwierząt, a także szybkiemu wdrożeniu szczepień przeciw wściekliznie u osób pokąsanych przez nieznaną zwierzę na terenie powiatu proszowickiego od kilku lat nie odnotowano zachorowania człowieka na wściekliznę. W roku 2018 zarejestrowano 29 przypadków pokąsań przez zwierzęta, głównie przez psy i koty. Szczepieniom przeciw wściekliznie poddano 5 osób (w 2017 roku szczepieniami objęto 10 osób). Osoby te zostały skierowane do Punktu Szczepień p/wściekliznie, gdzie lekarz podjął decyzję o konieczności zaszczepienia.

2.1.5 GRUŻLICA

Gruźlica jest chorobą zakaźną ludzi i zwierząt występującą na całym świecie. Czynnikiem etiologicznym odpowiedzialnym za zachorowania są prątki gruźlicy (*Mycobacterium tuberculosis*). Gruźlica najczęściej przybiera postać płucną (gruźlica płuc), lecz również może atakować inne narządy. Chorzy na gruźlicę podlegają ustawowemu obowiązkowi leczenia, a osoby chore na gruźlicę w okresie prątkowania oraz osoby z uzasadnionym podejrzeniem o prątkowanie dodatkowo obowiązkowej hospitalizacji. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Proszowicach prowadzi nadzór nad chorymi i osobami z ich najbliższego otoczenia. W roku 2018 na terenie powiatu proszowickiego zarejestrowano 9 przypadków zachorowań na gruźlicę, czyli o 1 przypadek mniej niż w roku poprzednim. Zgłoszonych przypadków wśród mężczyzn jest więcej (6 przypadków) niż wśród kobiet (3

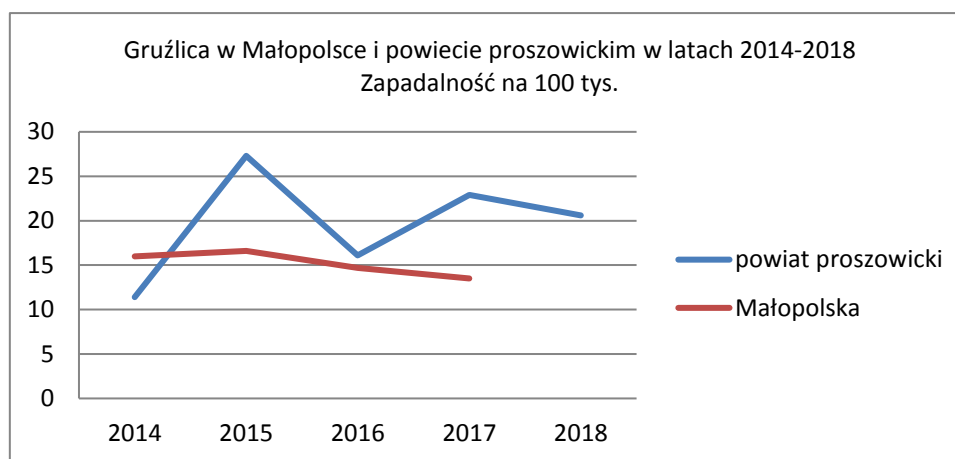

Stan sanitarny powiatu proszowickiego w 2018 roku

przypadki). W 2018 roku odnotowano 3 zgony z powodu gruźlicy. Zdecydowana większość przypadków gruźlicy jest zlokalizowana w płucach.

Zapadalność w przeliczeniu na 100 tys. mieszkańców w 2018 roku wyniosła 20,6 (w 2017 r.- 22,9; w 2016 r. - 16,1; w 2015 r. - 27,3; w 2014 r. - 16,1;).

Wykres 10. Zapadalność na gruźlicę w województwie małopolskim i w powiecie proszowickim za lata 2014–2018*

*Brak danych za 2018 rok z terenu Małopolski

Tabela 3. Liczba przypadków zachorowań na gruźlicę w roku 2018 z podziałem na grupy wiekowe

Liczba przypadków zachorowań	Przedział wiekowy					Płeć chorego kobieta	Płeć chorego mężczyzna	Liczba zgonów z powodu gruźlicy	
	0-14	15-19	20-44	45-64	65 i więcej			K	M
9	0	0	3	3	3	3	6	2	1

2.1.6 DZIAŁANIA PRZECIWEPIDEMICZNE

Obowiązująca w 2018 roku Ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r., poz. 151 z późn. zm.) określa szczegółowo tryb postępowania w przypadku podejrzenia lub rozpoznania zakażenia lub choroby zakaźnej oraz w przypadku stwierdzenia zgonu z powodu choroby zakaźnej. Obowiązek niezwłocznego zgłoszenia przez lekarza lub felczera, który podejrzewa lub rozpoznaje zakażenie, chorobę zakaźną lub zgon z powodu zakażenia lub choroby zakaźnej, powinien zostać dopełniony **niezwłocznie nie później niż w ciągu 24 godzin** od momentu rozpoznania lub powzięcia podejrzenia zakażenia, choroby zakaźnej lub zgonu z powodu zakażenia lub choroby zakaźnej. Zgłoszenie należy przekazać **państwowemu powiatowemu inspektorowi sanitarnemu** lub państwowemu granicznemu inspektorowi sanitarnemu **właściwemu dla miejsca rozpoznania zakażenia lub choroby zakaźnej lub zgonu z powodu zakażenia lub choroby zakaźnej**. Ustawa obliuguje również **diagnostów laboratoryjnych lub inne osoby uprawnione do samodzielnego wykonywania czynności diagnostyki laboratoryjnej**, w przypadku uzyskania dodatniego wyniku badania w kierunku biologicznego czynnika chorobotwórczego do zgłoszenia tego faktu **właściwemu państwowemu inspektorowi sanitarnemu właściwemu dla siedziby laboratorium**, w którym

Stan sanitarny powiatu proszowickiego w 2018 roku

wykonano badanie. Zgłoszenia dokonuje się **niewłócznie, nie później jednak niż w ciągu 24 godzin od chwili uzyskania wyniku.**

Współpraca Państwowej Inspekcji Sanitarnej w tym zakresie z lekarzami i diagnostami jest niezbędna, aby organy Inspekcji mogły na bieżąco analizować sytuację epidemiologiczną na terenie powiatu i skutecznie przeciwdziałać zachorowaniom. Współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego i szczebla wojewódzkiego, jednostkami nadrzędnymi i innymi powiatowymi stacjami sanitarno-epidemiologicznymi pozwala na sprawne przeprowadzanie dochodzeń epidemiologicznych i rozwiązywać występujące problemy.

2.2 NADZÓR NAD SZCZEPIENIAMI OCHRONNYMI

Nadzór nad szczepieniami ochronnymi w 2018 r. prowadzony był w stosunku do 9 858 dzieci i młodzieży w rocznikach od 2000 do 2018.

W 2018 roku w ramach realizacji Programu Szczepień Ochronnych pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Proszowicach rozdysponowali 8 171 preparatów szczepionkowych. Odbiorcami szczepionek były podmioty lecznicze posiadające punkty szczepień oraz SP ZOZ w Proszowicach. W roku 2018 na terenie powiatu proszowickiego nie zarejestrowano niepożądanych odczynów poszczepiennych. W 2018 roku 18 osób (rodzice) – 13 dzieci uchylało się od wykonania obowiązkowych szczepień ochronnych, z czego 2 dzieci zostało zaszczepionych p/chorobom zakaźnym zgodnie z PSO przed końcem 2018 r. Łącznie do końca 2018 r. na terenie powiatu proszowickiego uchylało się od obowiązku szczepień ochronnych 36 osób (rodzice) – 26 dzieci nie zaszczepiono. Do 2018 r. po wdrożeniu przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Proszowicach działań interwencyjnych wobec osób uchylających się zaszczepiono w sumie 8 dzieci.

Tabela 4. Realizacja szczepień obowiązkowych w powiecie proszowickim w roku 2018 dla grup wiekowych objętych obowiązkiem szczepień

Rocznik	Rodzaj szczepienia	Wskaźnik %
2018	GRUŻLICA	99,5
	WZW B	86,3
	Błonica-Tężec-Krztusiec	58,8
	POLIO	54,2
	<i>Haemophilus influenzae</i> typu b	56,9
	<i>Streptococcus pneumoniae</i>	67,4
2017	Odra, świnka, różyczka	88,6
	Błonica-Tężec-Krztusiec	99,2
	POLIO	93,1
	<i>Haemophilus influenzae</i> typu b	99,2
	<i>Streptococcus pneumoniae</i>	86,9
	GRUŻLICA	100
2016	Błonica-Tężec-Krztusiec	99,6
	POLIO	99,6
	<i>Haemophilus influenzae</i> typu b	99,6
2013	Błonica-Tężec-Krztusiec	100
	POLIO	100
2009	Odra-Świnka-Różyczka	100

Stan sanitarny powiatu proszowickiego w 2018 roku

2005	Błonica-Tężec-Krztusiec	100
2000	Błonica-Tężec	100

W tabeli nr 5 przedstawiono liczbę osób zaszczepionych w ramach szczepień zalecanych.

Tabela 5. Realizacja szczepień zalecanych w powiecie proszowickim w roku 2018

	Szczepienia przeciwko:	Liczba osób zaszczepionych
1.	WZW typu A	18
2.	Ospa wietrzna	75
3.	Kleszczowe zapalenie mózgu	31
4.	Grypa	1 302
5.	Zakażenia <i>Neisseria meningitidis</i>	122
6.	Zakażenia <i>Streptococcus pneumoniae</i>	312
7.	Biegunka rotawirusowa	229
8.	Wścieklizna	5
9.	Tężec	1 036
10.	Zakażenia wirusem brodawczaka ludzkiego	5

W 2018 roku na terenie powiatu proszowickiego realizowano dwa programy zdrowotne dotyczące profilaktyki zakażeń pneumokokowych: „Wiosna bez pneumokoków” oraz „Program zdrowotny dotyczący profilaktyki zakażeń pneumokokowych w Małopolsce w 2018 r.”.

W pierwszym programie wzięły udział wszystkie gminy z powiatu proszowickiego. Bezpłatnymi szczepieniami objęte były dzieci do ukończenia 5 roku życia (urodzone w latach 2013-2016). Do dwudawkowego cyklu szczepienia zakwalifikowano w sumie 207 dzieci.

Stan sanitarny powiatu proszowickiego w 2018 roku

Drugim programem objęte były gminy: Koniusza i Pałacznica. Nieodpłatnie szczepienia przysługiwały dzieciom które nie ukończyły 3 lat oraz zameldowane były na terenie powyższych gmin.

Szczepienia realizowane były przez:

1. Promed P. Łach R. Głowacki ul. Strażacka 5/5, 32-109 Pałacznica
2. Centrum Medyczne PROMED Biórków Mały 72, 32-104 Koniusza

Zaszczepiono w sumie 14 dzieci (dane o liczbie zaszczepionych pochodzą ze Starostwa Powiatowego w Proszowicach).

SZPITAL
DZIECIĘCY
NA SZCZĘŚLIWIECZNYCH

INSTYTUCJA
WOJEWÓDZTWA
MAŁOPOLSKIEGO

MAŁOPOLSKA
Program realizowany przez Województwo Małopolskie
Współpraca z Ministerstwem Zdrowia

PROGRAM ZDROWOTNY

dotyczący profilaktyki
zakażeń pneumokokowych
w Małopolsce w 2018 roku

Małopolska
szczepi
dzieci

www.profilaktykawmalopolsce.pl

Ponadto w 2018 r. z uwolnionych przez Ministra Zdrowia zasobów rezerwy przeciwepidemicznej - szczepionki przeciwko zakażeniom *Neisseria meningitidis* powiat proszowicki otrzymał 41 ampułek szczepionki NeisVac- C w celu bezpłatnego, jednodawkowego zaszczepienia grup dzieci i młodzieży poza Programem Szczepień Ochronnych.

ROZDZIAŁ 3

3 NADZÓR SANITARNY NAD PODMIOTAMI LECZNICZYMI

W ramach działań podejmowanych w 2018 roku przez Państwową Inspekcję Sanitarną w zakresie zapobiegania oraz zwalczania chorób zakaźnych i zakażeń prowadzono bieżący nadzór sanitarny nad podmiotami leczniczymi. Pod nadzorem pionu epidemiologii Państwowej Inspekcji Sanitarnej powiatu proszowickiego znajdowało się 71 podmiotów.

Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Proszowicach, ul. Kopernika 13, 13-100 Proszowice wraz z jednostkami funkcjonalnymi zlokalizowanymi na terenie powiatu proszowickiego i krakowskiego pozostają pod nadzorem Małopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego oraz Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Krakowie.

Tabela 6. Liczba podmiotów nadzorowanych i skontrolowanych w 2018 roku

Kategorie podmiotów objętych nadzorem	Liczba podmiotów leczniczych w ewidencji	Liczba podmiotów skontrolowanych
Zakłady opiekuńczo-lecznicze i Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze	1	1
Przychodnie i ośrodki zdrowia	21	20
Niezabiegowe praktyki lekarskie	27	9
Zabiegowe praktyki lekarskie	4	2
Indywidualne praktyki lekarzy dentyistów	11	8
Rehabilitacja (poza oddziałami szpitalnymi)	1	1
Praktyki pielęgniarek i położnych	5	4
Punkty szczepień	18	18
Stacja dializ	1	1

Nadzór w podmiotach leczniczych na terenie powiatu proszowickiego prowadzony był w zakresie oceny stanu sanitarno-technicznego poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których udzielane są świadczenia opieki zdrowotnej. W 2018 roku wydano 5 decyzji merytorycznych.

W 2018 na terenie powiatu proszowickiego rozpoczęły działalność leczniczą 3 nowe podmioty lecznicze.

ROZDZIAŁ 4

4 NADZÓR SANITARNY NAD OBIEKTAMI ŻYWNOŚCIOWO - ŻYWIENIOWYMI

- **Ogólna ocena obiektów żywności i żywienia**
- **Ocena jakości zdrowotnej środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością**
- **Współpraca z innymi instytucjami**
- **Obowiązek rejestracji działalności rolniczej**

4.1 OGÓLNA OCENA OBIEKTÓW ŻYWNOSCI I ŻYWIENIA

Państwowa Inspekcja Sanitarna działająca na terenie powiatu proszowickiego w 2018 roku obejmowała nadzorem 2266 obiekty żywności i żywienia. O 114 obiektów więcej niż w roku ubiegłym. Łącznie przeprowadzono 432 kontrole sanitarne. Wydano 23 decyzji nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości, w tym 6 decyzji zakazujących wprowadzenie do obrotu środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia.

Tabela 7. Podstawowe wskaźniki działalności nadzorowanej w powiecie proszowickim w roku 2018

Rodzaj danych	2018
Liczba obiektów wg. ewidencji	2266
% obiektów z wdrożonymi zasadami GHP/GMP	16,0
% obiektów z wdrożonym systemem HACCP	13,8
Liczba obiektów ocenionych	239
Liczba kontroli	432
Wskaźnik częstotliwości	0,2
Liczba decyzji	23
Liczba decyzji zakazujących wprowadzenie do obrotu	6
Liczba mandatów	36
Wysokość średniego mandatu (zł)	193
Liczba wniosków do sądu	0
Liczba wniosków o nałożenie kar pieniężnych	0
Liczba pobranych próbek żywności i przedmiotów użytku	93
Odsetek próbek kwestionowanych	6,45%

Tabela 8. Liczba obiektów żywnościowo-żywnościowych nadzorowanych oraz liczba obiektów skontrolowanych w 2018 roku.

Obiekt	Liczba obiektów w ewidencji	Liczba obiektów skontrolowanych
Sklepy spożywcze	160	60
Inne obiekty obrotu żywnością	39	7
Obiekty ruchome i tymczasowe	55	28
Kioski	11	0
Zakłady żywienia zbiorowego otwartego	51	17
Magazyny hurtowe	22	10
Wytwórnie lodów	3	1
Ciastkarnie	1	0
Automaty	6	3

Stan sanitarny powiatu proszowickiego w 2018 roku

Zakłady przemysłu zbożowo-młynarskiego	5	2
Zakłady żywienia zbiorowego zamknięte	35	13
Środki transportu	41	1
Inne wytwórnie żywności	1827	92

W 2018 r. w nadzorze bieżącym wzmocniono nadzór nad:

- przestrzeganiem wymagań w zakresie informowania konsumentów na temat składu żywności nieopakowanej, w tym informowania konsumentów na temat składu żywności nieopakowanej, w tym informowania o obecności alergenów.
- jakością owoców i warzyw na etapie skupu, magazynowania i przetwórstwa z uwzględnieniem poboru próbek. Kontrole dotyczyły owoców i warzyw krajowych oraz pochodzących z innych krajów Unii Europejskiej.
- sprzedażą mięsa oraz gospodarką odpadami gastronomicznymi w zakładach zbiorowego żywienia związanych z wystąpieniem przypadków afrykańskiego pomoru świń.
- zakładami wprowadzającymi do obrotu suplementy diety oraz monitorowanie stron internetowych, zwłaszcza portalu allegro.pl za pośrednictwem, których są oferowane do sprzedaży suplementy diety zawierające niedozwolone składniki.

4.2 OCENA JAKOŚCI ZDROWOTNEJ ŚRODKÓW SPOŻYWCZYCH ORAZ MATERIAŁÓW I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOSCIĄ

Powiatowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Proszowicach (PSSE) bierze udział w poborze próbek żywności w związku z „Planem pobierania próbek do badania żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu dla Państwowej Inspekcji Sanitarnej województwa małopolskiego na 2018 rok” opracowanego na podstawie krajowego planu ramowego, na terenie Małopolski w roku 2018 przez Wojewódzką Stację Sanitarно-Epidemiologiczną w Krakowie. W 2018 roku pobrano 93 próbki żywności i kosmetyków. Próbki pobierano u producentów oraz w miejscach obrotu hurtowego i detalicznego.

Próbki pobrane zostały do badań fizykochemicznych, mikrobiologicznych oraz sensorycznych. Analizy laboratoryjne przeprowadzone zostały w kierunku pozostałości: pestycydów, metali szkodliwych dla zdrowia, mikotoksyn, azotanów, substancji dodatkowych, skażeń promieniotwórczych, zawartości glutenu.

Otrzymane wyniki laboratoryjne w sześciu przypadkach dały podstawę do zakwestionowania pobranych środków spożywczych. 5 próbek ciasta z kremem niepoddanym obróbce termicznej, w których został stwierdzony wzrost zanieczyszczeń mikrobiologicznych tj. przypuszczalne *Bacillus cereus*. W toku prowadzonych działań sprawa została przekazana do PPIS w Kielcach celem rozpatrzenia zgodnie z właściwością miejscową i do wykorzystania służbowego zgodnie z kompetencjami.

1 próbka marchwi, która została zakwestionowana była pobrana w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu do badań laboratoryjnych w kierunku oznaczenia pozostałości pestycydów. Przeprowadzone badanie wykazało przekroczenie dopuszczalnej wartości propikonazolu na poziomie $0,040 \pm 0,020$ mg/kg. Stwierdzone przekroczenie było podstawą do zgłoszenia sprawy do systemu RASFF, jednakże Główny Inspektor Sanitarny biorąc pod uwagę ocenę ryzyka przeprowadzoną przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego –

Stan sanitarny powiatu proszowickiego w 2018 roku

Państwowy Zakład Higieny, odsunął przedmiotowe zgłoszenie, gdyż nie mieści się w zakresie systemu RASFF (the Rapid Alert System for Food and Feed). Sprawa została przekazana do Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Proszowicach celem wykorzystania służbowego zgodnie z kompetencjami.

Tabela 9. Liczba próbek zbadanych w grupach produktów w roku 2018

Grupa produktów	Liczba próbek zbadanych
	2018
Mięso, podroby i produkty mięsne	3
Mleko i przetwory	10
Ziarno zbóż i przetwory	4
Wyroby cukiernicze i ciastkarskie	22
Warzywa w tym strączkowe	35
Zioła i przyprawy	2
Sól spożywcza i jej zamienniki	1
Trawa	1
Kosmetyki	8
Materiały i wyroby do kontaktu z żywnością	1
Tłuszcze	1
Środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego	2
Owoce	3

4.3 WSPÓŁPRACA Z INNYMI INSTYTUCJAMI

W 2018 roku przeprowadzono 3 kontrole sanitarne interwencyjne wspólnie z Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Proszowicach. Dwie kontrole dotyczyły interwencji w sprawie sprzedaży karpia.

Jedna kontrola dotyczyła interwencji w zakładzie żywienia zbiorowego otwartego i wykazała niezgodności z przepisami prawa żywnościowego:

- brak kompletnych zapisów w rejestrach tj. brak rejestru dostaw, brak rejestru wycofania z obrotu.

W pomieszczeniu mroźni obiektu stwierdzono przechowywanie mięsa zwierząt łownych.

Nie przedłożono do wglądu dokumentacji potwierdzającej pochodzenie mięsa oraz badań weterynaryjnych na w/w produkty mięsne.

W związku z tym wydano decyzję o wycofaniu z obrotu oraz zakazie wprowadzania do obrotu.

W związku z czynnościami kontrolnymi przeprowadzonymi w w/w sprawie, informacje przekazano do Powiatowego Lekarza Weterynarii w Proszowicach oraz Komendy Powiatowej Policji w Proszowicach celem wykorzystania służbowego.

Stan sanitarny powiatu proszowickiego w 2018 roku

Ponadto, uaktualniono listy zakładów produkujących lub przechowujących środki spożywcze nadzorowanych wspólnie przez Inspekcję Weterynaryjną i Państwową Inspekcję Sanitarną w powiecie proszowickim. Powiatowy Lekarz Weterynarii w Proszowicach sprawuje nadzór nad obiektami, w których dokonuje się rozbioru mięsa, produkcji mięsa mielonego przeznaczonego do wprowadzenia na rynek lub obróbki innego nieprzetworzonego surowca pochodzenia zwierzęcego, oraz nad działalnością w zakresie sprzedaży bezpośredniej, lokalnej produktów pochodzenia zwierzęcego.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Proszowicach nadzoruje obiekty, w których produkuje się lub wprowadza do obrotu środki spożywcze pochodzenia niezwierzęcego, jak również, w których dokonuje się siekania, dzielenia, porcjowania, mielenia mięsa na życzenie konsumenta oraz obiekty ruchome i tymczasowe.

Ponadto w 2018 r. w aptekach, punktach aptecznych, sklepach zielarskich przeprowadzono 7 kontroli sanitarnych w tym 2 kontrole interwencyjne. Jedna kontrola w związku z poborem próbek w zakresie prawidłowego oznakowania wprowadzanych do obrotu suplementów diety, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz druga kontrola sanitarna interwencyjna w ramach działania systemu RASFF. Nieprawidłowości w czasie kontroli nie stwierdzono.

Ponadto pobrano do badań 1 próbkę suplementów diety, która została zbadana w kierunku substancji dodatkowych. Próbka nie została zakwestionowana.

Do rejestru na dzień 31.12.2018 r. wpisano 22 apteki, 3 punkty apteczne, 1 sklep zielarsko-medyczny, 1 magazyn suplementów diety.

4.4 OBOWIĄZEK REJESTRACJI DZIAŁALNOŚCI ROLNICZEJ

W 2018 roku kontynuowano działania mające na celu dokonania wpisu do rejestru właścicieli gospodarstw rolnych, którzy jeszcze tego nie dopełnili. W ramach prowadzonych działań do wszystkich gmin należących do powiatu proszowickiego oraz urzędów obsługujących producentów płodów rolnych przesłane zostały informacje przypominające o obowiązku wpisu do rejestru gospodarstw rolnych.

Ponadto, przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Proszowicach (PPIS) mając na celu rozpowszechnienie informacji o obowiązku rejestracji działalności rolniczej rozdysponowali plakaty z przedmiotową informacją w budynkach użyteczności publicznej m. in. w urzędach oraz w miejscach wykonywania działalności gospodarczej na terenie powiatu proszowickiego m.in. w hurtowniach warzyw i owoców lub sklepach. Podczas prowadzonych czynności kontrolnych w gospodarstwach rolnych przedstawiciele PPIS w Proszowicach udostępniali plakaty miejscowym rolnikom. Informacja o obowiązku rejestracji działalności rolniczej została również odczytana podczas ogłoszeń parafialnych w Kościołach. Kolejne działania odbywały się na placu targowym w Proszowicach, gdzie cyklicznie, raz w tygodniu prowadzony jest handel warzywami i owocami. Pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarnej-Epidemiologicznej w Proszowicach udostępnili rolnikom ulotki informacyjne wraz z wnioskami o rejestrację. Ponadto uzgodniono z przedstawicielami firmy zarządzającej w/w placem targowym, aby cyklicznie podczas prowadzenia handlu za pomocą nagłośnienia informowali o w/w obowiązku.

Zaprojektowano również broszurę. Zawarto w niej informacje na temat sprzedaży i przetwórstwa żywności pochodzącej w całości lub w części z własnej uprawy. Broszury rozdysponowano zainteresowanym rolnikom. Broszura zamieszczona została ponadto na stronie internetowej PSSE w Proszowicach. W 2018 roku do rejestru prowadzonego przez PPIS w Proszowicach wpisano 1 gospodarstwo rolne prowadzące działalność w ramach rolniczego handlu detalicznego (produkcja oleju roślinnego).

Stan sanitarny powiatu proszowickiego w 2018 roku

Wynikiem przeprowadzonych działań jest corocznie zwiększająca się liczba wpisanych do rejestru PSSE gospodarstw rolnych, która na dzień 31.12.2018 r. wynosiła 1827 gospodarstw.

Szczegółowe wytyczne i formularze w zakresie rejestracji możecie Państwo znaleźć pod niżej wskazanym adresem:

<http://psseproszowice.wsse.krakow.pl/index.php/obszary-dzialan/nadzor-sanitarny/86-zywnosc/273-obowiazek-rejestracji-dzialalnosci-rolniczej>

Formularze dostępne są również w siedzibie Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Proszowicach, ul. Grzymały – Siedleckiego 2.

Przypominamy, że obowiązek rejestracji w Państwowej Inspekcji Sanitarnej **działalności rolniczej** dotyczy rolników produkujących oraz wprowadzających żywność do obrotu.

Obowiązek rejestracji lub zatwierdzenia działalności podmiotów działających na rynku wytwórców żywności wynika z art. 61-67 ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia (tekst jednolity Dz.U. z 2018 r. poz. 1541 z późn. zm.). Zgodnie z art. 61 wskazanej ustawy Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny jest organem właściwym w sprawach rejestracji, zatwierdzenia, zawieszania oraz cofania zatwierdzenia zakładów, które m.in.: produkują lub wprowadzają do obrotu żywność pochodzenia niezwierzęcego. Rejestracja dotyczy produkcji pierwotnej (podstawowej), która jest zdefiniowana w art. 3 ust. 17 rozporządzenia (WE) nr 178/2002 i oznacza produkcję, uprawę lub hodowlę produktów podstawowych, w tym zbiory (...)

Informacja dla Rolników na temat sprzedaży i przetwórstwa produktów rolnych

1. Produkcja pierwotna i sprzedaż bezpośrednia

Każdy rolnik produkujący żywność pochodzenia rolnego i wprowadzający ją do obrotu zobowiązany jest do zarejestrowania gospodarstwa w Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Wystarczy wypełnić wniosek dostępny w siedzibie powiatowej stacji lub na stronie internetowej stacji i złożyć go na dziennej podawczy. Rolnik otrzyma zaświadczenie o wpisie do rejestru. Rejestracja jest bezpłatna. Za niedopełnienie tego obowiązku grozi kara finansowa (od 1 tys. do 5 tys. zł).

2. Produkcja żywności w warunkach domowych

Każdy rolnik ma możliwość wytwarzania w swojej kuchni żywności o tzw. potencjalnie niskim ryzyku zagrożenia dla zdrowia. Są to np.

- przetwory z owoców, przetwory z warzyw (sosy, dżemy, kompoty, soki, marmolady)
- koncentraty warzywne,
- produkty marynowane,
- przetwory zbożowe (mąki, kasze, płatki, otręby i inne),
- pieczywo,
- przysmażki,
- gotowe posiłki (płatki) niemięsne (jarzmy, kopytka, kluski, knedle, placki ziemniaczane itp.)

Każdy rolnik, który chce produkować żywność w warunkach domowych musi wypełnić wniosek dostępny w siedzibie powiatowej stacji lub na stronie internetowej stacji i złożyć go na dziennej podawczy. Rejestracja jest bezpłatna. Następnie w kuchni domowej przeprowadzona zostanie kontrola w wyniku której zostanie wydana decyzja wraz zaświadczeniem o wpisie do rejestru.

Inkubator przetwórstwa lokalnego

do jego funkcjonowania polega na udostępnieniu mieszkańcom wsi - zwłaszcza drobnym twórcom żywności - rolnikom, odpowiedniej infrastruktury po kosztach niższych niż rynkowe, aby wic im rozwój działalności gospodarczej. Żywność przetwarzana może być np. w ramach takich. Taka forma ma na celu umożliwienie przetwarzania produktów w odpowiednich warunkach technicznych i sanitarnych.

liczba inkubatorów, czyli miejsca przetwórstwa żywności powinien wypełnić wniosek o rejestrację, gony w siedzibie powiatowej stacji lub na stronie internetowej stacji i złożyć go na dziennej podawczy. Rejestracja jest bezpłatna. Następnie w inkubatorze przeprowadzona zostanie kontrola w wyniku której zostanie wydana decyzja wraz zaświadczeniem o wpisie do rejestru. Natomiast indywidualny rolnik zobowiązany jest jedynie wypełnić wniosek o wpis do rejestru, który dostępny jest w siedzibie powiatowej stacji lub na stronie internetowej stacji i złożyć go na dziennej podawczy. Rejestracja jest bezpłatna. Rolnik otrzyma zaświadczenie o wpisie do rejestru.

4. Rolnicy handlu detalicznego

Jest to handel detaliczny polegający na zbywaniu konsumentowi finalnemu żywności pochodzącej w całości lub części z własnej uprawy, hodowli lub chowu. Przepisy określają maksymalną ilość żywności, którą w ramach rolniczego handlu detalicznego można sprzedać i zasady dokumentowania sprzedaży.

Rolnik, który jest zainteresowany sprzedażą swoich produktów w ramach Rolniczego handlu detalicznego, zobowiązany jest wypełnić wniosek o wpis do rejestru, który dostępny jest w siedzibie powiatowej stacji lub na stronie internetowej stacji i złożyć go na dziennej podawczy. Rejestracja jest bezpłatna. Rolnik otrzyma zaświadczenie o wpisie do rejestru.

W razie pytań i wątpliwości, jesteśmy do Państwa dyspozycji w godzinach pracy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Proszowicach ul. Grzymały – Siedleckiego 2 (poniedziałek – piątek od 7.00 do 15.05) lub pod nr telefonu 12 386 13 20 wew. 204.

Stan sanitarny powiatu proszowickiego w 2018 roku

Tabela 10. Liczba gospodarstw zgłoszonych do rejestru PPIS w Proszowicach (stan na 31.12.2017 r. i 31.12.2018 r.)

Gmina	Liczba zarejestrowanych gospodarstw rolnych	
	2017	2018
Proszowice	431	463
Koszyce	120	124
Koniusza	682	704
Pałecznicza	127	134
Radziemice	142	160
Nowe Brzesko	228	242

OBOWIĄZEK REJESTRACJI DZIAŁALNOŚCI ROLNICZEJ

W PAŃSTWOWEJ INSPEKCYJ SANITARNEJ

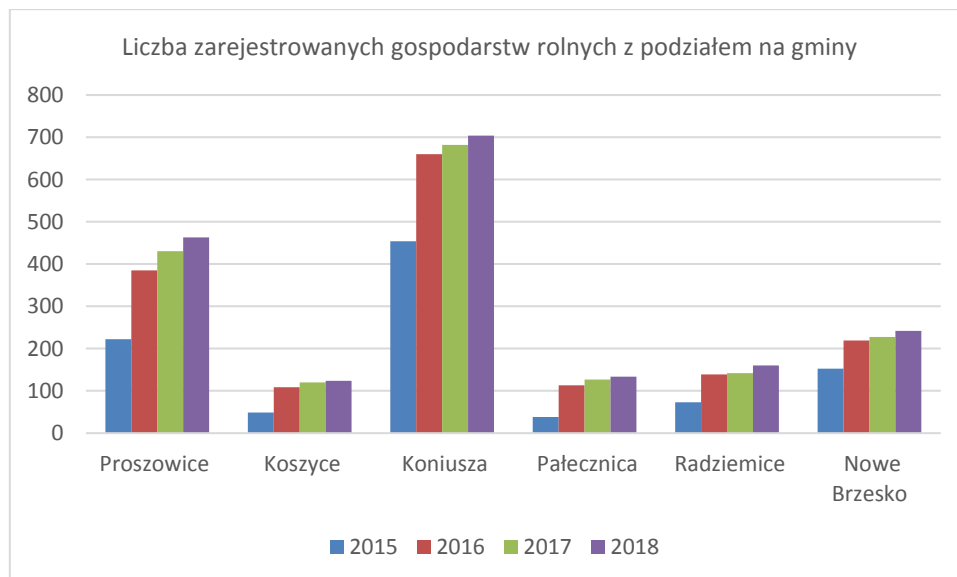

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Proszowicach informuje, że istnieje obowiązek rejestracji działalności rolniczej polegającej na produkcji oraz wprowadzaniu żywności do obrotu. Aby uzyskać wpis do Rejestru, należy wypełnić i dostarczyć do siedziby PSSE w Proszowicach ul. Grzymały-Siedleckiego 2, właściwy druk dostępny na stronie internetowej psseproszowice.wsse.krakow.pl lub w siedzibie PSSE w Proszowicach.

Rejestracja jest bezpłatna.

Wszelkie dodatkowe informacje dotyczące rejestracji działalności rolniczej można uzyskać poprzez kontakt pod numerami telefonów: 12 386 13 20 lub 12 386 00 15.

Wykres 11. Liczba zarejestrowanych gospodarstw rolnych w latach 2015 - 2018 r. z podziałem na gminy

ROZDZIAŁ 5

5 NADZÓR NAD JAKOŚCIĄ WODY

- **Woda pitna**
- **Zaopatrzenie ludności w wodę**
- **Przekroczenia wskaźników mikrobiologicznych i parametrów fizykochemicznych**

5.1. WODA PITNA

Ocenę jakości wody sporządzono na podstawie wyników badań próbek pobieranych przez pracowników – próbkobiorców Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Proszowicach, badanych w akredytowanym laboratorium Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Krakowie, a także wyników badań zleconych do wykonania przez przedsiębiorstwa wodociągowe w ramach kontroli wewnętrznej. Badanie próbek wody przeprowadzały firmy posiadające udokumentowany system jakości prowadzonych badań, zatwierdzona przez Państwową Inspekcję Sanitarną, czyli spełniająca wymogi art. 12 pkt 4 Ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków.

Tabela 11. Liczba wodociągów skategoryzowanych według wydajności na terenie powiatu proszowickiego w latach 2016–2018

Wydajność wodociągów [m ³ /d]	2016	2017	2018
<100	3	3	3
100–1 000	6	6	7
1 000–10 000	2	2	2

Na terenie powiatu proszowickiego w 2018 r. w ewidencji znajdowało się 11 wodociągów publicznych i 1 inny podmiot zaopatrujący w wodę.

Wodociąg publiczny Witów wznowił funkcjonowanie w styczniu 2018 r. po długoletniej przerwie w eksploatacji wody z ujęcia zlokalizowanego w miejscowości Witów.

Wodociągi zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę.

Do grupy wodociągów o produkcji < 100m³/dobę zaliczono:

- wodociąg publiczny Dodów,
- wodociąg publiczny Stary Korczyn,

Wodociąg Stary Korczyn oparty jest na **wodzie powierzchniowej**, natomiast wodociąg Dodów oparty jest na ujęciu **wód głębinowych**.

Do grupy wodociągów o produkcji 101-1000 m³/dobę zaliczono 6 wodociągów publicznych:

- wodociąg Nowe Brzesko,
- wodociąg Smoniowice,
- wodociąg Koniusza,
- wodociąg Zielona,
- wodociąg Chorążyce – Muniaczkowice,
- wodociąg Modrzany,
- wodociąg publiczny Witów.

Wodociągi oparte są na ujęciach wód głębinowych.

Stan sanitarny powiatu proszowickiego w 2018 roku

Do grupy wodociągów o produkcji 1001 – 10000 m³/dobę zaliczono 2 wodociągi:

- wodociąg publiczny Proszowice,
- wodociąg publiczny Pałecznicza.

Wodociąg publiczny Proszowice oparty jest na **wodzie powierzchniowej** (woda z potoku Ścieklec).

Wodociąg publiczny Pałecznicza oparty jest na **ujęciu głębinowym**.

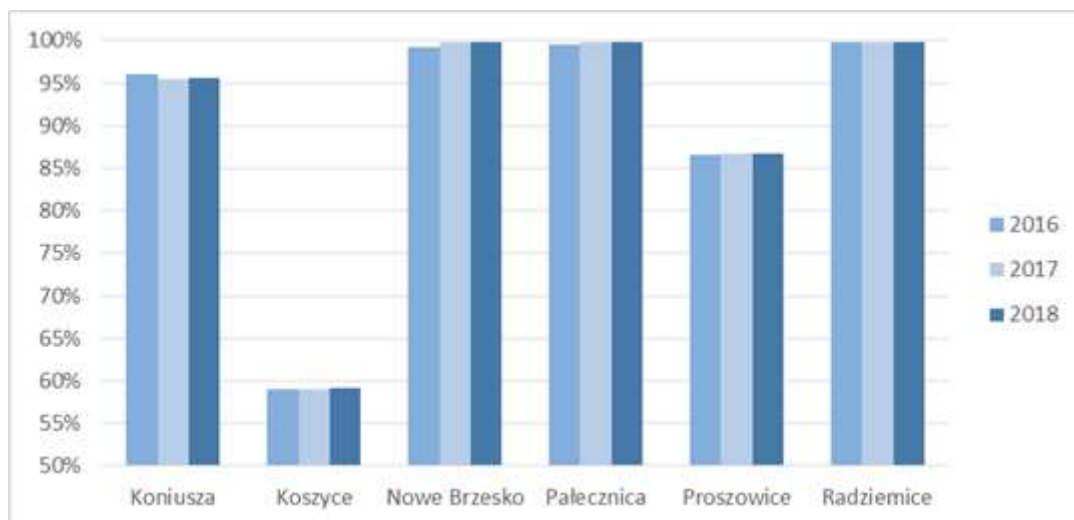
Dodatkowym podmiotem zaopatrującym w wodę do picia jest wodociąg lokalny Majkowice, który oparty jest na wodzie głębinowej. Jest to wodociąg produkujący poniżej 10 m³/dobę i zaopatrujący mniej niż 50 osób.

5.2 ZAOPATRZENIE LUDNOŚCI W WODĘ

Tabela 12. Liczba ludności zaopatrywanej w wodę wodociągową /liczba mieszkańców danej gminy *

Gmina	Sieci wodociągowe	Odsetek mieszkańców
Koniusza	4	95,6%
Koszyce	3	59,1%
Nowe Brzesko	1	99,8%
Pałecznicza	1	99,9%
Proszowice	1	86,8%
Radziemice	2	99,9%

Wykres 12. Liczba ludności zaopatrywanej w wodę wodociągową /liczba mieszkańców danej gminy * w latach 2016 – 2018

*w/w dane pochodzą z Urzędów Gmin i od administratorów wodociągów

Tabela 13. Charakterystyka zaopatrzenia w wodę w powiecie proszowickim w 2018 roku

Liczba wodociągów					
Liczba obiektów wg ewidencji	Skontrolowanych pod względem warunków sanitarno-technicznych	w których stwierdzono brak przydatności wody	W których stwierdzono warunkowa przydatność wody	Okresowo wyłączanych	Którym udzielono derogacji
12	4	5	5	4	0

Nadzór nad jakością wody sprawowany jest zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294). Monitoring jakości wody służy sprawowaniu bieżącego nadzoru nad jakością wody przez regularne badanie wody i przekazywanie informacji o jej jakości. Parametry objęte monitoringiem zawarte są w załączniku nr 2 do w/w Rozporządzenia Ministra Zdrowia i obejmują parametry grupy A oraz parametry grupy B.

PARAMETRY OBJĘTE MONITORINGIEM - PARAMETRY GRUPY A

1. *Escherichia coli* (E. coli)
 2. Bakterie grupy coli
 3. Ogólna liczba mikroorganizmów w temperaturze 22 °C
 4. Barwa
 5. Mętność
 6. Smak
 7. Zapach
 8. Stężenie jonów wodoru (pH)
 9. Przewodność elektryczna
- Dodatkowe parametry zidentyfikowane jako istotne do monitorowania danej strefy zaopatrzenia w wodę.
1. Azotyny¹
 2. Jon amonu¹
 3. Glin (Al.)²
 4. Żelazo

Objaśnienia:

¹) Niezbędne jedynie wtedy, gdy chloraminowanie jest stosowane jako metoda dezynfekcji (we wszystkich innych przypadkach parametry są umieszczone w wykazie parametrów grupy B).

²) Niezbędne jedynie wtedy, gdy używane są jako chemikalia do uzdatniania wody (we wszystkich innych przypadkach parametry są umieszczone w wykazie parametrów grupy B).

5.3 PRZEKROCZENIA WSKAŹNIKÓW MIKROBIOLOGICZNYCH I PARAMETRÓW FIZYKOCHEMICZNYCH

Woda badana była w ramach monitoringu kontrolnego w Oddziale Laboratoryjnym Badania Wody Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Krakowie spełniającym wymagania normy PN-EN ISO/ IEC 17025:2005 "Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących" i posiadającym akredytację Polskiego Centrum Akredytacji nr AB 601.

Stan sanitarny powiatu proszowickiego w 2018 roku

W powiecie proszowickim jako najczęściej stwierdzone przekroczenia jakości wody w 2018 roku należy wskazać przekroczenia mikrobiologiczne tj.: bakterie z grupy coli, *Escherichia coli*, bakterie *Clostridium perfringens*, oraz ogólna liczba mikroorganizmów w temp. 22° C po 72 h, oraz bakterie *Legionella sp.* w ciepłej wodzie użytkowej.

W przypadku przekroczeń parametrów jakości wody, na podstawie § 21 Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017r, poz. 2294) Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Proszowicach biorąc pod uwagę sprawozdania z przeprowadzonych badań wody może stwierdzić przydatność wody do spożycia, przydatność wody do spożycia na warunkach przyznanego odstępstwa, warunkową przydatność wody do spożycia lub brak przydatności wody do spożycia. Natomiast administrator wodociągu jest wówczas zobowiązany do prowadzenia działań naprawczych oraz do poinformowania o tym fakcie konsumentów a wójt lub burmistrz oprócz poinformowania konsumentów powinien zagwarantować im źródła wody zdanej do spożycia.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Proszowicach na swojej stronie internetowej informował odbiorców wody o wynikach badań w sytuacji przekroczeń dopuszczalnych wartości i decyzji podjętej względem producenta wody.

W 2018 roku stwierdzono przekroczenia fizykochemiczne tj.: mętność, jon amonu, żelazo, mangan, ołów.

Tabela 14. Udział przekroczeń wskaźników wg. parametrów czystości wody w 2018 roku w wodociągach zlokalizowanych na terenie powiatu proszowickiego w próbkach pobranych przez PPIS w Proszowicach

Liczba pobranych próbek wody	145
Odsetek próbek kwestionowanych	19,3%
Liczba próbek w których stwierdzono przekroczenia:	
bakterie z grupy coli	4
ogólna liczba mikroorganizmów w temp. 22°C po 72 h	14
<i>Escherichia coli</i>	1
<i>Legionella sp.</i> w ciepłej wodzie użytkowej	5
<i>Clostridium perfringens</i>	1
Mętność	1
Jon amonu	4
Mangan	1

ROZDZIAŁ 6

6 NADZÓR NAD OBIEKTAMI UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

- **Grupy obiektów użyteczności publicznej**
- **Stan sanitarny obiektów**
- **Kryta pływalnia - basen**

Zdjęcie publikowane za zgodą Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Proszowicach

6.1 GRUPY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

Obiekty użyteczności publicznej stanowią specyficzną i bardzo różnorodną grupę. Kryteria oceny stanu sanitarno – higienicznego oraz sanitarno – technicznego tych obiektów są zależne w znacznej mierze od rodzaju świadczonych usług.

Na terenie powiatu funkcjonują następujące grupy obiektów: domy pomocy społecznej, środowiskowe domy samopomocy, hotele, dworce PKS/BUS, obiekty świadczące usługi hotelarskie i inne obiekty wczasowo-turystyczne, obiekty kulturalno-widowiskowe, ustępy publiczne, obiekty wykorzystywane do celów sportowych, zakłady pogrzebowe, cmentarze, obiekty nadzorowane ze względu na jakość wody do spożycia przez ludzi, zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, solaria, zakłady świadczące łącznie więcej niż jedną z usług, stacje paliw z bazą obsługi podróżnych, inne obiekty użyteczności publicznej oraz środki transportu drogowego do przewozu ludzi.

Obiekt	Liczba obiektów w ewidencji	Liczba obiektów skontrolowanych w 2018 r.
Ustępy publiczne (funkcjonujące samodzielnie)	2	1
Domy pomocy społecznej	8	5
Zakłady fryzjerskie	30	20
Zakłady kosmetyczne	13	13
Zakłady odnowy biologicznej	9	8
Zakłady świadczące więcej niż jedną usługę (fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu)	10	10
Dworce PKP/PKS/BUS (w miastach), porty lotnicze, przystanie (całoroczne)	2	0
Obiekty sportowe funkcjonujące samodzielnie (kluby sportowe, hale sportowe, hale widowiskowe)	1	1
Hotele	5	2
Inne obiekty świadczące usługi hotelarskie (obiekty agroturystyczne, pokoje gościnne)	3	3
Baseny kąpielowe kryte (w tym mieszane)	1	1
Zakłady pogrzebowe / domy przedpogrzebowe	4	2
Cmentarze	21	7
Firmy transportowe - przewóz osób	11	1
Targowiska	2	2
Stacje paliw z bazą obsługi podróżnych	14	5
Przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne i urządzenia zbiorowego zaopatrzenia w wodę	11	4
Inne urządzenia zaopatrzenia w wodę	1	0
Urzędy Gmin	6	2
Kina, domy kultury, muzea, teatry	4	2

Tabela 15. Obiekty użyteczności publicznej zarejestrowane na terenie powiatu proszowickiego w 2018 roku

6.2 STAN SANITARNY OBIEKTÓW

Podstawowy zakres kontroli obiektów obejmował: stan sanitarno - techniczny pomieszczeń w tym wentylacji, utrzymanie czystości, gospodarkę odpadami, zaopatrzenie w wodę do spożycia i odprowadzanie ścieków, a także higienę podczas świadczenia usług oraz zapewnienie apteczek I pomocy i przestrzeganie zakazu palenia tytoniu i wyrobów tytoniowych w obiektach. W 2018 r. na terenie powiatu proszowickiego funkcjonowało łącznie 158 obiektów użyteczności publicznej.

Tabela 16. Postępowanie administracyjne w stosunku do obiektów użyteczności publicznej w 2018 roku

Rodzaj danych	2018
Liczba obiektów wg. ewidencji - stan na styczeń 2018	152
Liczba obiektów skontrolowanych	83
Liczba kontroli	154
w tym nadzór nad ekshumacją	31
Liczba decyzji merytorycznych	77
Liczba decyzji płatniczych	36
Liczba postanowień	11

6.3 KRYTA PŁYWALNIA - BASEN

W 2018 roku nadzorowano obiekt Basen - kryta pływalnia w miejscowości Proszowice, ul. Parkowa. Obiekt został skontrolowany zgodnie z harmonogramem, a stan higieniczno-sanitarny i techniczny oceniono jako dobry.

PPIS w Proszowicach sprawował nadzór nad jakością wody zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz. U. z 2015 r. poz. 2016). Próbkę wody pobierane były zgodnie z zatwierdzonym harmonogramem poboru próbek. Administrator obiektu również prowadził nadzór nad jakością wody, pobierając próbki do badania mikrobiologicznego i fizykochemicznego, a wyniki z przeprowadzonych badań przekazywał Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu.

W 2018 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Proszowicach pobrał na basenie – krytej pływalni 19 próbek wody do badań laboratoryjnych. Badane próbki analizowano zarówno pod kątem mikrobiologicznym (18 analiz) jak i fizyko-chemicznym (19 analiz).

Stan sanitarny powiatu proszowickiego w 2018 roku

Tabela 17. Nadzór nad jakością wody - próbki wody basenowej

Liczba pobranych próbek wody w obiekcie – Basen kryta pływalnia łącznie	19
Liczba pobranych próbek wody basenowej	14
Liczba pobranych próbek wody ciepłej użytkowej	4
Liczba pobranych próbek wody doprowadzanej do basenu	1
Odsetek próbek kwestionowanych pobranych przez PSSE	10,5%
Liczba próbek w których stwierdzono przekroczenia:	2
bakterie Legionella sp.	2

W 2018 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Proszowicach działając na podstawie art. 12 ust.1 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o *Państwowej Inspekcji Sanitarnej* (tekst jednolity Dz.U. z 2019 r. poz. 59) oraz § 4 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w *sprawie wymagań jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach* (Dz. U. z 2015 r. poz. 2016) wydał roczną ocenę wody na pływalni za rok 2017/2018 w zakresie spełnienia wymagań rozporządzenia. W wyniku przeprowadzonej oceny stwierdzono, że woda na Basenie - krytej pływalni, ul. Parkowa 10, 32-100 Proszowice, odpowiada z uchybieniami wymaganiom Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w *sprawie wymagań jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach* (Dz. U. z 2015 r. poz. 2016).

Ocena przeprowadzona została w oparciu o prowadzoną przez zarządcę pływalni dokumentację, w tym posiadane wyniki badań jakości wody, które poddano weryfikacji.

ROZDZIAŁ 7

7 WARUNKI SANITARNO-HIGIENICZNE ŚRODOWISKA PRACY

- Warunki środowiska pracy
- Zagrożenia środowiska pracy
- Choroby zawodowe
- Środki zastępcze

7.1 WARUNKI ŚRODOWISKA PRACY

Państwowa Inspekcja Sanitarna powołana jest ponadto do sprawowania nadzoru nad warunkami higieny pracy w zakładach pracy. Głównym celem działalności organów inspekcji w zakresie higieny pracy jest nadzór nad higienicznymi warunkami środowiska pracy, a także ochrona zdrowia pracowników przed wpływem środowiskowych czynników szkodliwych i uciążliwych.

W 2018 roku w ewidencji pionu Higieny Pracy znajdowało się 420 zakładów pracy, z czego skontrolowano 223 zakłady, stwierdzając 112 nieprawidłowości. Najliczniejszą grupą obiektów znajdujących się w rejestrze są firmy zajmujące się handlem hurtowym (70 obiektów), drugie miejsce zajmują zakłady zajmujące się naprawą pojazdów samochodowych (64 obiekty), na trzecim miejscu plasują się przedsiębiorstwa zajmujące się handlem detalicznym (63 obiekty), kolejną bardzo liczną grupą są jednostki związane z produkcją artykułów spożywczych (32 obiektów), a także te produkujące metalowe wyroby gotowe (22 obiekty).

Najczęściej stwierdzanymi uchybieniami były:

- ✓ brak aktualnych pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia, występujących na stanowiskach pracy (w 31 przypadkach),
- ✓ Brak lub nieprawidłowa ocena ryzyka zawodowego (w 6 przypadkach),
- ✓ Zły stan techniczny i sanitarny pomieszczeń higieniczno-sanitarnych oraz pomieszczeń pracy (w 4 przypadkach),
- ✓ brak aktualnych badań lekarskich pracowników (8 przypadków),
- ✓ brak rejestru czynników szkodliwych (26 przypadków).

W 2018 r. skontrolowano ogółem 223 zakłady pracy przeprowadzając łącznie 284 kontrole.

Tabela 18. Kontrole w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego w roku 2018 r.

Zakres kontroli	Liczba kontroli
Ogółem	284
Czynniki chemiczne ogółem, w tym:	139
<i>Substancje chemiczne i ich mieszaniny</i>	67
<i>Produkty biobójcze</i>	62
<i>Detergenty</i>	10
Czynniki biologiczne	27
Inne	118

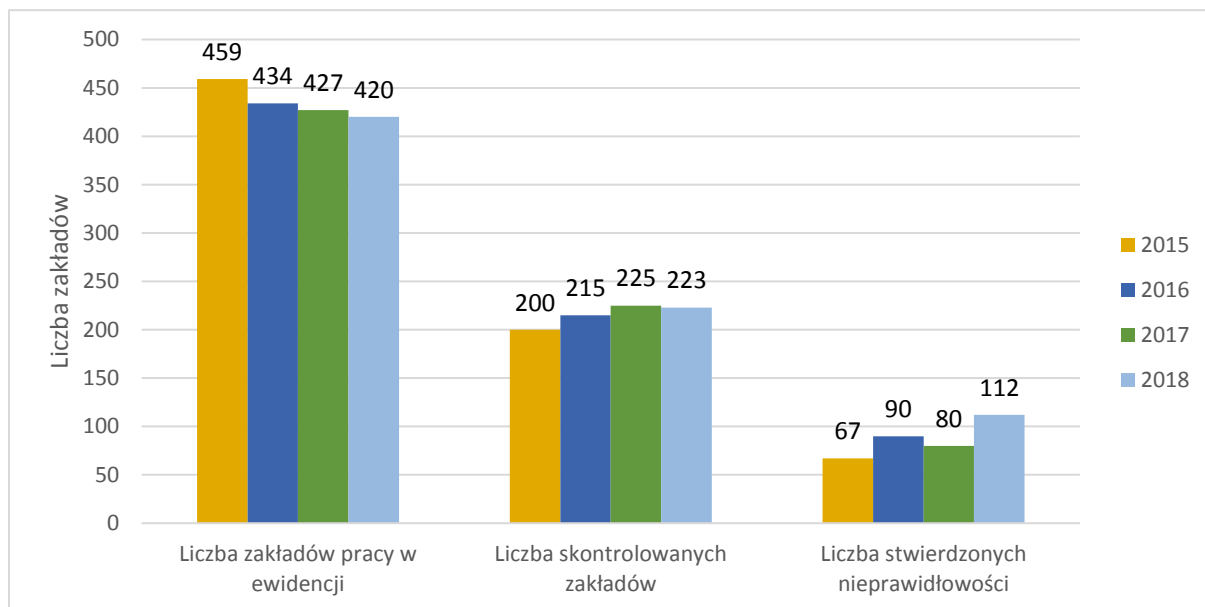

Stan sanitarny powiatu proszowickiego w 2018 roku

Tabela 19. Liczba stwierdzanych nieprawidłowości w stosunku do liczby skontrolowanych zakładów pracy w powiecie proszowickim w latach 2015–2018

Rok	Liczba zakładów pracy w ewidencji	Liczba skontrolowanych zakładów	Liczba stwierdzonych nieprawidłowości
2015	459	200	67
2016	434	215	90
2017	427	225	80
2018	420	223	112

Wykres 13. Liczba stwierdzanych nieprawidłowości w stosunku do liczby skontrolowanych zakładów pracy w powiecie proszowickim w latach 2015–2018

7.2 ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA PRACY

W 2018 roku w ewidencji pionu nadzoru higieny pracy powiatu proszowickiego znajdowało się 420 zakładów pracy, zatrudniających 3187 pracowników, z czego 80% (336) to zakłady zatrudniające do 9 pracowników. W ramach nadzoru skontrolowano 223 zakładów pracy (53% wszystkich zewidencjonowanych) zatrudniających ogółem 1901 osób. Prowadzone czynności kontrolne dotyczyły warunków pracy – oceny narażenia zawodowego pracowników na czynniki szkodliwe dla zdrowia w środowisku pracy (chemiczne, fizyczne, rakotwórcze, biologiczne), jak również przestrzegania przez podmioty gospodarcze przepisów dotyczących substancji chemicznych i ich mieszanin, detergentów, prekursorów narkotykowych kat. 2 i 3 oraz produktów biobójczych.

Tabela 20. Narażenie na czynniki szkodliwe w latach 2015–2018

Rok	Liczba zakładów z przekroczeniami NDS i NDN	Liczba pracowników pracujących w przekroczeniach			
		NDS i NDN ogółem	NDS czynników chemicznych	NDS pyłów	NDN czynników fizycznych
2015	6	105	0	0	105
2016	8	134	0	0	134
2017	15	215	3	0	212
2018	12	122	2	7	113

Podejmowane przez pracodawców działania organizacyjno-administracyjne, techniczne, profilaktyka medyczna a także stosowanie środków ochrony indywidualnej przyczyniają się do zmniejszania ujemnych skutków działania czynników szkodliwych, a także wpływają na obniżenie poziomu stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia. Podczas działań inspekcyjnych pracownicy pionu Higieny Pracy prowadzili działania prewencyjne, informując pracodawców o celowości monitorowania narażenia, stosowania środków ochrony indywidualnej oraz podejmowania innych czynności mających na celu zmniejszenie ryzyka zawodowego dla zatrudnionych w firmach pracowników.

7.3 CHOROBY ZAWODOWE

Za choroby zawodowe uważa się tylko te ujęte w wykazie chorób zawodowych zawartym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 2009 r. w sprawie chorób zawodowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1367). Rozporządzenie to określa 26 zasadniczych chorób zawodowych, obejmujących ponad 70 ich odmian lub objawów. Zgodnie z przepisem art. 235¹ ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 917 z późn. zm.) – za chorobę zawodową uważa się chorobę, wymienioną w wykazie chorób zawodowych, jeżeli w wyniku oceny warunków pracy można stwierdzić bezspornie lub z wysokim prawdopodobieństwem, że została ona spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy albo w związku ze sposobem wykonywania pracy, zwanym „narażeniem zawodowym”. Choroby zawodowe powstają w szczególności w wyniku stałego przebywania ciała w niedogodnej pozycji, systematycznego wykonywania forsownych czynności lub regularnego przebywania w otoczeniu zawierającym czynniki szkodliwe dla zdrowia, takie jak drgania, hałas, nieodpowiednie oświetlenie, związki chemiczne i pyły, promieniowanie oraz zwiększone obciążenie psychiczne i fizyczne. Wszystkie stężenia i natężenia czynników szkodliwych powinny być badane i mierzone przez uprawnione laboratorium, na zlecenie pracodawcy, a wyniki pomiarów rejestrowane, przechowywane i udostępniane zarówno pracownikom, jak i organom kontroli nad warunkami pracy. Koszty badań i pomiarów pokrywa pracodawca. Każdy przypadek rozpoznania choroby zawodowej (lub jej podejrzenia) pracodawca powinien zgłosić właściwemu organowi Państwowej Inspekcji Sanitarnej i Państwowej Inspekcji Pracy. Z treści art. 235² ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r. poz. 917 z późn. zm.) wynika, iż rozpoznanie choroby zawodowej u pracownika lub byłego pracownika może nastąpić w okresie jego zatrudnienia w narażeniu zawodowym lub po zakończeniu pracy w takim narażeniu, pod warunkiem wystąpienia udokumentowanych objawów chorobowych w okresie ustalonym w wykazie chorób zawodowych.

W 2018 roku PIS w Proszowicach prowadził 14 postępowań w kierunku podejrzenia choroby zawodowej, z czego decyzję o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej wydano w 6 przypadkach, natomiast wydano 1 decyzję o stwierdzeniu choroby zawodowej.

7.4 ŚRODKI ZASTĘPCZE

Dnia 21 sierpnia 2018 r. weszła w życie ustawa z dnia 20 lipca 2018r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Równocześnie zaczęło obowiązywać Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 sierpnia 2018 r. w sprawie wykazu substancji psychotropowych, środków odurzających oraz nowych substancji psychoaktywnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1591).

W myśl wprowadzonych przepisów zmieniony został status nowej substancji psychoaktywnej, która zostaje zrównana w odpowiedzialności karnej z substancjami psychotropowymi oraz środkami odurzającymi. Utworzono rejestr zatruć środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi, który prowadzi Główny Inspektor Sanitarny. Ustawa wprowadza obowiązek zgłaszania przez podmioty wykonujące działalność leczniczą raz podmioty przeprowadzające badania pośmiertne, zatruć i podejrzeń zatruć oraz zgonów spowodowanych przez nowe narkotyki („dopalacze”).

W 2018 r. PPIS w Proszowicach nie prowadził żadnych postępowań w zakresie nadzoru nad substancjami psychoaktywnymi. Nie zgłoszono także zatruć i podejrzeń zatruć oraz zgonów spowodowanych przez nowe narkotyki.

Wprowadzone przepisy mają przede wszystkim poprawić skuteczność przeciwdziałania zagrożeniom dla zdrowia publicznego i pozwolić na skuteczniejszą oraz szybszą ochronę społeczeństwa przed niebezpiecznymi substancjami.

D **PALACZE**
WYPALACZE

Czy wiesz, że *prawdziwe skutki używania dopalaczy*
mogą ujawniać się po latach?

Dopalacze silnie oddziałują na ośrodkowy układ nerwowy
i mogą wyzwać pewne choroby/stany psychiczne takie jak np.:

SCHIZOFRENIA
ZABURZENIA OSOBOWOŚCI
STANY DEPRESYJNE
STANY LĘKOWE

ROZDZIAŁ 8

8 NADZÓR ZAPOBIEGAWCZY

Tabela 21. Liczba i rodzaj spraw załatwionych w komórce Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego

Rok	2017	2018
Ogółem:	359	340
uzgodnienie dot. odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko	1	0
uzgodnienie zakresu stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko	3	6
opiniowanie projektu dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko	3	2
opiniowanie projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy	1	0
opinia, co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby – co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko	10	18
wydanie opinii w sprawie zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko	2	0
wydanie opinii w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach	-	2
uzgadniania dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych	16	39
zastosowania rozwiązań innych niż określone w obowiązujących przepisach prawnych, w tym w zakresie warunków technicznych	-	-
spełnienia wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą	6	8
uczestniczenia w dopuszczeniu do użytkowania obiektu budowlanego	90	60
innych spraw	70	68
kontrole	75	60
postanowienia	0	2
decyzje płatnicze	82	75

W komórce Nadzoru Zapobiegawczego można uzyskać informacje w zakresie aktualnie obowiązujących przepisów prawa, oraz sposobu postępowania przy budowie nowych obiektów lub ich modernizacji.

Stan sanitarny powiatu proszowickiego w 2018 roku

W 2018 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Proszowicach dopuścił do użytkowania m.in. obiekty budowlane, takie jak:

- ✓ budynki handlowo-usługowe z instalacjami wewnętrznymi,
- ✓ budynki mieszkalno-usługowe, wraz z instalacjami wewnętrznymi,
- ✓ rozbudowa budynku Urzędu Gminy i Miasta Proszowice i Starostwa Powiatowego w Proszowicach o dźwig dla osób niepełnosprawnych z zagospodarowaniem terenu, rozbiórki istniejącej pochylni dla osób niepełnosprawnych,
- ✓ żłobek,
- ✓ budynek biurowo-usługowy,
- ✓ Dom Pomocy Społecznej – rozbudowa,
- ✓ Centrum Konferencyjno-Bankietowe” z zapleczem gastronomicznym, wraz z instalacjami,
- ✓ kiosk handlowo-gastronomiczny,
- ✓ wiata na opakowania wraz z zapleczem socjalno-biurowym na terenie hali magazynowania, sortowania i konfekcjonowania warzyw,
- ✓ bar szybkiej obsługi z salą konsumpcyjną, wraz z instalacjami,
- ✓ budynek magazynowy z instalacjami,
- ✓ warsztat samochodowy 4 - stanowiskowy, wraz z instalacjami,
- ✓ budynki gospodarcze, przechowalnie płodów rolnych, sprzętu rolniczego,
- ✓ salony fryzjerskie, salony kosmetyczne i salony fryzjersko-kosmetyczne,
- ✓ placówka wsparcia dziennego,
- ✓ placówka wsparcia dziennego – świetlica środowiskowo-socjoterapeutyczna w Domu Kultury,
- ✓ sklep motoryzacyjny,
- ✓ gabinety lekarskie, m.in. gabinet urologiczny,
- ✓ poradnia (gabinet) lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, poradnia (gabinet) lekarza pediatry, gabinet diagnostyczno-zabiegowy, punkt pobrań materiałów do badań, punkt szczepień,
- ✓ gabinet profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej,
- ✓ punkt wydawania posiłków,
- ✓ sklepy cukiernicze,
- ✓ sklepy piekarniczo-cukiernicze,
- ✓ lokale gastronomiczne,
- ✓ magazyn żywności,
- ✓ bar szybkiej obsługi z salą konsumpcyjną,
- ✓ sklep spożywczy ze stanowiskiem gastronomicznym,
- ✓ restauracja, wraz zapleczem.
- ✓ zaplecza socjalno-szatniowe i sanitarne w budynkach usługowych,
- ✓ punkty wydawania posiłków w szkołach,
- ✓ apteki ogólnodostępne,
- ✓ gabinety lekarskie i pomieszczenia rehabilitacji
- ✓ ośrodek dializ,

Stan sanitarny powiatu proszowickiego w 2018 roku

- ✓ podmiot leczniczy pn. poradnia (gabinet) położnej podstawowej opieki zdrowotnej,
- ✓ schody wewnętrzne i podnośnik pionowy,
- ✓ schody tarasowe,
- ✓ linia katalityczno-dopalająca,
- ✓ pomieszczenia produkcyjne, wraz z zapleczem sanitarno-socjalnym dla personelu,
- ✓ budynek magazynowo-usługowy, wraz z instalacjami wewnętrznymi
- ✓ Okręgowa Stacja Kontroli Pojazdów z myjnią do samochodów ciężarowych, wraz z instalacjami wewnętrznymi,
- ✓ dom weselny z instalacjami wewnętrznymi: elektryczną, c.o., wod.-kan., gazową, wentylacji mechanicznej, klimatyzacji, wraz z przyobiektową oczyszczalnią ścieków, przyłączem gazu, zbiornikami podziemnymi gazu, wraz z utwardzeniami dojeżdż, dojazdów i miejsc postojowych,
- ✓ kaplica przedpogrzebowa,
- ✓ świetlica wiejska,
- ✓ sklep motoryzacyjny,
- ✓ sklep ze środkami ochrony roślin i artykułami ogrodniczymi
- ✓ budynki gospodarcze,
- ✓ sieć kanalizacji sanitarnej.

ROZDZIAŁ 9

9. WARUNKI SANITARNE W PLACÓWKACH OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZYCH

Stan sanitarny powiatu proszowickiego w 2018 roku

W roku 2018 w rejestrze Państwowej Inspekcji Sanitarnej powiatu proszowickiego figurowało 66 placówek oświatowo-wychowawczych, w których przeprowadzono 48 kontroli sanitarnych.

Kontrole przeprowadzono w:

- ✓ żłobku, przedszkolach i innych formach wychowania przedszkolnego – 19,
- ✓ szkołach i zespołach szkół – 24,

Ponadto prowadzono kontrole:

- ✓ sezonowe (kontrole turnusów wypoczynku dzieci i młodzieży zima/lato) – 1
- ✓ placówek wychowania pozaszkolnego – 4

9.1 STAN SANITARNO-TECHNICZNY OBIEKTÓW

Stan techniczny budynków systematycznie się poprawia, m.in. w związku z realizacją decyzji wydanych w latach ubiegłych i 2018 roku. W 2018 roku wydano 6 decyzji merytorycznych, w tym 3 zmieniające na prośbę strony termin wykonania nakazów i 6 decyzji płatniczych. W bieżącym roku wyegzekwowano wykonanie zaleceń z 4 decyzji administracyjnych. W nadzorowanych placówkach przeprowadzono następujące remonty i inwestycje:

1. W Szkole Podstawowej w Zielenicach zamontowano brakujące osłony na grzejnikach centralnego ogrzewania.

Pracownia chemiczna w Samorządowej Szkole Podstawowej w Pałęcznicy. Zdjęcie wykonano za zgodą Dyrekcji placówki.

2. W Szkole Podstawowej w Biórkowie Wielkim zakupiono szafy pancerne specjalnie przystosowane do przechowywania niebezpiecznych substancji chemicznych oraz prawidłowo oznakowano karty charakterystyk substancji chemicznych.
3. W Szkole Podstawowej w Szczytnikach zapewniono ciepłą wodę w toaletach w znajdujących się w sali przedszkolnej.
4. W Szkole Podstawowej w Kościelcu, wyremontowano jedną toaletę dla chłopców przy głównej części szkoły.

ROZDZIAŁ 10

10 ZDROWIE PUBLICZNE I PROMOCJA ZDROWIA

Światowy dzień walki z cukrzycą 14 Listopada 2018

- Dane Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) wskazują, że według szacunków w 2014 r. na świecie żyło **422 mln dorosłych** z cukrzycą (dla porównania - w 1980 r. było ich **108 mln**).
- Według International Diabetes Federation w 2040 roku ma być już **642 milionów** osób z cukrzycą.
- W Polsce natomiast liczbę osób chorych na cukrzycę szacuje się na ponad **2 miliony**, ale doliczyć do tego trzeba najprawdopodobniej kolejny **milion** Polaków, którzy nie wiedzą, że na nią chorują.

Moc jest w Twoich rękach !

- Mycie rąk jest **najłatwiejszym** sposobem na pozbycie się drobnoustrojów z rąk i zapobieganiu ich przenoszeniu.
- Na dłoniach jest nawet **5 milionów** bakterii w każdym cm².
- W ciągu zaledwie 5 sekund mycia rąk ciepłą wodą z mydłem **redukujemy liczbę bakterii o 90%**.

Europejski Tydzień walki z Rakiem Szyjki Macicy

22.01.-28.01 2018 r.

Światowy Dzień Mycia Rąk
15 października

Stan sanitarny powiatu proszowickiego w 2018 roku

Równocześnie Powiatowa Stacja podjęła następujące inicjatywy:

1. Na przełomie kwietnia i maja 2018 r. zorganizowano konkurs dla dzieci w wieku 5-7 lat w ramach programów „Czyste powietrze wokół nas” i „Nie pal przy mnie, proszę”. Konkurs pt. „Śpiewamy dla czystego powietrza” polegał na zaśpiewaniu piosenki własnego repertuaru. 1 miejsce zajął oddział zerowy ze Szkoły Podstawowej im. Marii Konopnickiej w Biórkowie Wielkim. 2 miejsce dla uczniów z grupy „pingwiny” z Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Niegardowie, 3 miejsce dla uczniów z oddziału zerowego ze Szkoły Podstawowej im. Mjr S. Szymachy w Glewcu.

Podczas oceniania prac brano pod uwagę:

- ✓ Wykonanie piosenki przez dzieci
- ✓ Dodatkowe elementy widoczne na filmie (np. układ choreograficzny, przebrania, akcesoria)
- ✓ Długość filmu (2-4 minuty)

2. W dniu 29.05.2018 r. w Zespole Szkół im. Bartosza Głowackiego w Proszowicach odbył się event w ramach „Dnia zdrowia”, w trakcie którego przeprowadzono konkurs dla uczniów. Event połączony był również z programem w którym szkoła uczestniczy: „ARS - czyli jak dbać o miłość”. Konkurs poświęcony był promowaniu zdrowego odżywiania i zwiększenia świadomości dotyczących używek.

W konkursie brały udział drużyny składające się z uczniów klas pierwszych Zespołu Szkół im. Bartosza Głowackiego w Proszowicach. Konkurs był jednoetapowy, składający się z czterech konkurencji: 1. Układanie jadłospisów zdrowej diety. 2. Tor przeszkód 3. Malowanie plakatu promującego zdrowy styl życia. Ułożenie ciekawego hasła promującego zdrowy styl życia. 4. Quiz składający się z pytań w kategoriach: „zdrowa dieta” i „uzależnienia”.

Konkurs rozstrzygnięto, wręczono dyplomy dla każdej z drużyn. Event oraz konkurs zorganizowane były z okazji Światowego Dnia Zdrowia i poświęcone były czynnikom mającym wpływ na szeroko rozumiane zdrowie (zarówno psychiczne jak i fizyczne): odpowiedniej, dobrze zbilansowanej diecie, codziennej aktywności fizycznej oraz nieużywaniu alkoholu, papierosów, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych. W trakcie eventu uczniowie mogli zmierzyć poziom tlenu węgla w wydychanym powietrzu urządzeniem o nazwie smokolizer, uzyskać poradę na temat metod rzucania palenia tytoniu, informację na temat szkodliwości poszczególnych substancji psychoaktywnych, wziąć udział w prezentacji urządzeń o nazwie alkogogle oraz narkogogle, a także mogli zapoznać się z materiałami edukacyjnymi.

3. W dniu 05.04.2018 r. w Szkole Podstawowej w Kościelcu odbył się konkurs w ramach „Dnia Zdrowia” który skierowany był do uczniów klas IV-VII Publicznych Szkół Podstawowych z terenu Gminy Proszowice. Celem konkursu było zwiększenie świadomości dotyczącej wpływu żywienia i aktywności fizycznej na zdrowie wśród dzieci i młodzieży, w szczególności poprzez pogłębienie wiedzy na temat prawidłowego żywienia i zdrowego stylu życia oraz ich znaczenia dla organizmu człowieka, pogłębienie wiedzy o wpływie palenia tytoniu i wdychaniu dymu tytoniowego na zdrowie, rozwijanie zainteresowań dzieci i młodzieży tematyką zdrowego stylu życia oraz kształtowanie u nich prozdrowotnych postaw i zachowań, propagowanie zdrowego stylu życia w szkole, w domu i środowisku pozaszkolnym umożliwienie uczniom zaprezentowania swojej

Stan sanitarny powiatu proszowickiego w 2018 roku

wiedzy i umiejętności dotyczących zdrowego stylu życia. Konkurs był jednoetapowy, tematyka konkursu obejmowała:

- Żywność zgodna z zasadami zbilansowanej diety: grupy produktów żywnościowych i ich wartość odżywcza, podstawowe składniki odżywcze i ich rola dla organizmu człowieka, najczęstsze błędy żywieniowe i ich następstwa

- Aktywność fizyczna: rodzaje aktywności fizycznej, znaczenie aktywności fizycznej dla zdrowia, pożądana aktywność fizyczna dla dzieci i młodzieży oraz możliwości jej zwiększenia w życiu codziennym

- Palenie tytoniu i wyrobów tytoniowych: wpływ palenia tytoniu na organizm człowieka, znajomość konsekwencji zdrowotnych uzależnienia od tytoniu, znaczenie palenia biernego dla zdrowia człowieka. Konkurs rozstrzygnięto, nagrody otrzymali laureaci trzech pierwszych miejsc, były nimi nagrody rzeczowe których głównym sponsorem był Burmistrz Gminy i Miasta Proszowice.

4. W dniu 14 grudnia 2018 r. w Komendzie

Powiatowej Policji w Proszowicach odbyło

się spotkanie dla uczniów klas

mundurowych z Zespołu Szkół im. B.

Głowackiego w Proszowicach. Tematem

spotkania były używki takie jak dopalacze

oraz papierosy. Przedstawiciel Powiatowej

Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w

Proszowicach przedstawił zdrowotne skutki

zażywania substancji psychoaktywnych oraz

palenia papierosów, następnie

przedstawiciel Policji omówił temat odpowiedzialności prawnej, która za nie grozi, oraz przestępstw

związanych z nienawiścią. Po prezentacji uczniowie mogli zmierzyć poziom tlenu w wydechym

powietrzu w urządzeniu o nazwie smokolizer, uzyskać poradę na temat metod rzucania palenia tytoniu,

informację na temat szkodliwości poszczególnych substancji psychoaktywnych, wziąć udział w prezentacji

urządzeń o nazwie alkogogle oraz narkogogle, a także mogli zapoznać się z materiałami edukacyjnymi.

Stan sanitarny powiatu proszowickiego w 2018 roku

5. W dniu 07.11.2018 r w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Proszowicach odbyło się szkolenie z zakresu higieny, dezynfekcji, sterylizacji i mycia oraz zapobiegania zakażeniom wirusem HCV, skierowane do osób pracujących w salonach kosmetycznych, fryzjerskich, tatuażu i odnowy biologicznej. Spotkanie organizowane było we współpracy z firmą medyczną Medilab – liderem na polskim rynku w dziedzinie zaopatrzenia placówek ochrony zdrowia i innych obszarów gospodarki w produkty i środki do utrzymania czystości i higieny.

Prelekcje wygłaszał: Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Proszowicach – Katarzyna Bandoła oraz Konsultant Naukowy w firmie Medilab sp. z o.o.

Szkolenie spotkało się z bardzo dużym zainteresowaniem ze strony osób realizujących usługi fryzjerskie i kosmetyczne na terenie powiatu proszowickiego, co świadczy o potrzebie zwiększania świadomości społeczeństwa i dążeniu do ciągłej poprawy jakości wykonywanych usług.

ROZDZIAŁ 11

11 AKTUALIZACJA AKTÓW PRAWNYCH W 2018 ROKU

Celem zwiększenia edukacji prawnej podnoszącej świadomość prawną społeczeństwa, realizując jednocześnie wymogi zawarte w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o *nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej* (Dz. U. 2015 r., poz. 1255 ze zm.) dla organów administracji publicznej, informujemy o zmianach jakie nastąpiły w aktach prawnych w 2017 roku, w zakresie zagadnień wchodzących w zakres kompetencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej (nadzór) oraz zasad jej funkcjonowania. Akty prawne zamieszczone poniżej znajdują się również na stronie Biuletynu Informacji Publicznej (BIP) Powiatowej Stacji Sanitarно- Epidemiologicznej w Proszowicach i są tam na bieżąco uzupełniane.

1. Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 5 lipca 2018 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2018r. poz. 1541)
2. Ustawa z dnia października 2018 r. o zmianie ustawy o produktach pochodzenia zwierzęcego oraz ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2018r. poz. 2136)
3. Ustawa z dnia 4 października 2018 r. o produktach kosmetycznych (Dz. U. z 2018r. poz. 2227)
4. Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 15 grudnia 2017 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy w odlewniach metali (Dz. U z 2018r. poz. 46)
5. Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 8 grudnia 2017 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy - Kodeks Pracy (Dz. U z 2018r. poz. 108)
6. Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 9 listopada 2018 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o produktach biobójczych (Dz. U z 2018r. poz. 2231)
7. Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 24 listopada 2017 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (Dz. U z 2018r. poz. 143)
8. Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 11 stycznia 2018 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy pracach związanych z narażeniem na pole elektromagnetyczne (Dz. U z 2018r. poz. 331)
9. Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 czerwca 2018 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. z 2018r., poz. 1286)
10. Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 9 maja 2018 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2018r. poz. 1152)
11. Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 20 lipca 2018 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (Dz. U. z 2018r. poz. 1482)
12. Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy – Prawo wodne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018r. poz. 1722)
13. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie ewidencji oraz sposobu oznakowania kąpielisk i miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpeli (Dz. U. z 2018r. poz. 2476)
14. Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 9 listopada 2018 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy – Prawo wodne (Dz. U. z 2018r. poz. 2268)

Stan sanitarny powiatu proszowickiego w 2018 roku

15. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 stycznia 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. z 2018r. poz. 214)
16. Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 5 lipca 2018 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o systemie oświaty (Dz. U. z 2018r., poz. 1457)
17. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 sierpnia 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowego sposobu realizacji w szkołach środków towarzyszących o charakterze edukacyjnym, które służą prawidłowej realizacji programu dla szkół oraz upowszechniają wśród dzieci zdrowe nawyki żywieniowe (Dz. U. z 2018r., poz. 1670)
18. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 października 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach o placówkach (Dz. U. z 2018r. 2140)
19. Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 25 października 2018 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2018r. poz. 2137)
20. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 30 października 2018 r. w sprawie sposobu zapewnienia w uczelni bezpiecznych i higienicznych warunków pracy i kształcenia (Dz. U. z 2018r. poz. 2090)
21. Ustawa z dnia 22 listopada 2018 r. o zmianie ustawy Prawo Oświatowe, ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018r. poz. 2245)
22. Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 8 grudnia 2017 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o działalności leczniczej (Dz. U. z 2018r. poz. 160 z późn. zm.)
23. Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 20 lipca 2018 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2018r. poz. 1492)
24. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 sierpnia 2018 r. w sprawie wykazu substancji psychotropowych, środków odurzających oraz nowych substancji psychoaktywnych (Dz. U. z 2018r. poz. 1591)
25. Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2018r. poz. 1030 z późn. zm.)
26. Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 8 grudnia 2017 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o odpadach (Dz. U. z 2018r. poz. 21 z późn. zm.)
27. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 18 stycznia 2018 r. w sprawie umieszczania informacji o zakazie udostępniania solarium osobom, które nie ukończyły 18. roku życia oraz treści informacji o ryzyku związanym z korzystaniem z solarium (Dz. U. z 2018r. poz. 275)
28. Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2018r. poz. 2411)
29. Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 5 lipca 2018 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2018r. poz. 1454)
30. Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 14 września 2018 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o bezpieczeństwie imprez masowych (Dz. U. z 2018r. poz. 1870).
31. Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 21 listopada 2018 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o grobach i cmentarzach wojennych (Dz. U. z 2018r. poz. 2337)
32. Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 5 lipca 2018 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 2018r. poz. 1446)
33. Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity: Dz. U. z 2018r. poz. 2096 z późn. zm.).

Stan sanitarny powiatu proszowickiego w 2018 roku

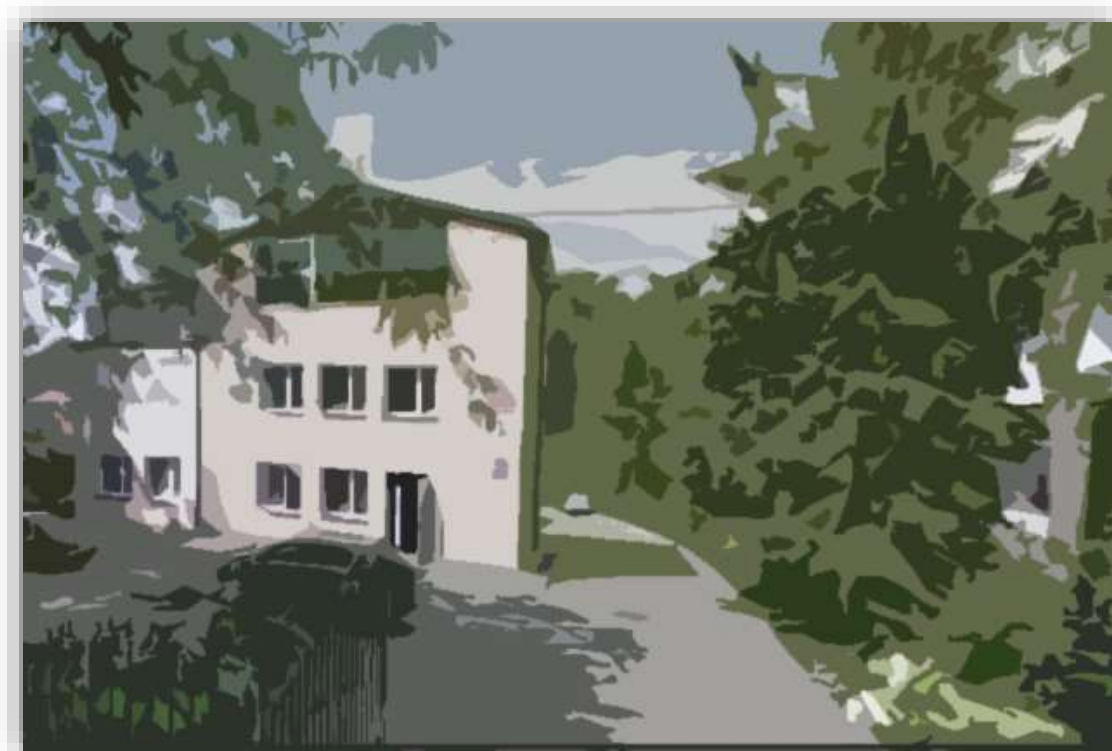
34. Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 8 grudnia 2017 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2018r., poz. 151)
35. Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 7 czerwca 2018 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy – Prawo budowlane (Dz. U. z 2018r. poz. 1202)
36. Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 29 czerwca 2018 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2018r. poz. 1314 z późn. zm.)
37. Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 29 czerwca 2018 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2018r. poz. 1330 z późn. zm.)
38. Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 14 czerwca 2018 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2018r. poz. 1360 z późn. zm.)
39. Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 29 czerwca 2018 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. z 2018r. poz. 1401 z późn. zm.)
40. Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (tekst jednolity: Dz. U. z 2018r. poz. 646 z późn. zm.).
41. Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 3 sierpnia 2018 r. w sprawie zmiany rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie w sprawie nakładania grzywien w drodze mandatu karnego (Dz.U. z 2018r. poz. 1555)
42. Ustawa z dnia 5 lipca 2018 r. o zmianie ustawy – Ordynacja podatkowa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018r. poz. 1499)

Stan sanitarny powiatu proszowickiego w 2018 roku

Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Proszowicach

ul. Adama Grzymały-Siedleckiego 2, 32-100 Proszowice

tel. 12 386 00 15

fax 12 386 13 20

e-mail: proszowice@psse.malopolska.pl,
psse.proszowice@pis.gov.pl

skrytka ePUAP: /PSSE_Proszowice/skrytka

REGON 351371078 NIP 682-139-60-31

Wszelkie prawa zastrzeżone. Wykorzystywanie w całości lub fragmentów opracowania dozwolone pod warunkiem odnotowania źródła informacji.